DE IURE

INFORMAČNÝ OBČASNÍK NAJVYŠŠIEHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Predseda Najvyššieho súdu Slovenska Ján Šikuta: Naša justícia má systémový problém

Pripomienky k návrhu ústavného zákona

Najvyšší súd zastavil povoľovanie malej vodnej elektrárne v Žiari nad Hronom

1-2/2020

OBSAH

3 Predseda NS SR

INFORMUJEME

6 Pripomienky k návrhu ústavného zákona

9 ODAK poskytuje odborný servis sudcom a asistentom sudcov

12 Odbory sú súčasťou Najvyššieho súdu SR už od jeho vzniku

ROZHOVOR

17 Predseda Najvyššieho súdu Slovenska Ján Šikuta: Naša justícia má systémový problém

22 Rozhovor so sudkyňou Najvyššieho súdu Petrou Príbelskou

Z ROZHODOVACEJ ČINNOSTI

27 Hygiena potravín

32 Prípustnosť dôkazu súkromným záznamov osobnej povahy v administratívnom trestnom konaní

NAPÍSALI O NÁS

35 Najvyšší súd zastavil povoľovanie malej vodnej elektrárne v Žiari nad Hronom

36 Kauza „Cellerovej jamy" sa vracia pred Okresný súd v Trenčíne

37 Minister Doležal rozhodne o zverejnení predajcov pozemkov pod diaľnicu D4 a rýchlostnú cestu R7

DE IURE INFORMAČNÝ OBČASNÍK NAJVYŠŠIEHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Forma: elektronická, vo formáte PDF | **Šéfredaktorka:** Mgr. Alexandra Važanová , **Redaktori:** Mgr. Eva Hrúziková, JUDr. Radovan Hvizdoš, Mgr. Tatjana Lesajová, JUDr. Norbert Ostró, E.MA, LL.M., JUDr. Dušana Remetová, Mgr. Samuel Rybnikár, Mgr. Róbert Šimonič, JUDr. Eva Vargová, JUDr. Slávka Viteková | **Redakčná rada:** JUDr. Ján Šikuta, PhD. – predseda, JUDr. Zuzana Flaková – členka, JUDr. Jana Bajánková – členka, JUDr. Katarína Pramuková – členka, JUDr. Jozef Milučký – člen, JUDr. František Mozner– člen | **Grafický návrh, technické a grafické spracovanie:** Richard Hába|Editorka: Mgr. Zuzana Maslišová **Adresa redakcie:** DE IURE, Najvyšší súd Slovenskej republiky, Župné námestie č. 13, 814 90 Bratislava | **E-mail:** tlacove@nsud.sk | **© Najvyšší súd Slovenskej republiky** | **Neoznačené fotky sú z archívu NS SR | Bratislava 2017 | ISSN 2453-8558**

Predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Ján Šikuta, PhD.

JUDr. Ján Šikuta, PhD. bol 20. mája 2020 vymenovaný prezidentkou Slovenskej republiky Zuzanou Čaputovou do funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Do funkcie sudcu bol vymenovaný v roku 1986 a túto funkciu vykonáva už viac ako 34 rokov. Svoje celoživotné poslanie začal na Okresnom súde Bratislava – vidiek, neskôr od roku 1990 pôsobil ako sudca Krajského súdu v Bratislave. Od roku 1995 svoje skúsenosti ďalej zúročoval v pozícii právneho poradcu na Úrade vysokého komisára OSN pre utečencov. V roku 2004 sa stal sudcom Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu, kde od roku 2008 pokračoval vo svojej profesii z pozície predsedu senátu až do roku 2015. Po návrate späť na Slovensko uplatňuje svoje skúsenosti nadobudnuté počas pôsobenia v zahraničí ako sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a od roku 2016 ako predseda senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Je autorom a spoluautorom mnohých vedeckých domácich a zahraničných publikácií. Vo svojej publikačnej činnosti sa venuje opravným prostriedkom, Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, obmedzeniu slobody v demokratickej spoločnosti, migračnej politike

> *» Len spoločnou systematickou snahou dokážeme splniť spoločný cieľ - prinavrátiť dôveru v súdnictvo a presvedčiť verejnosť, že aj na Slovensku má každý rovnaký prístup k spravodlivému konaniu. «*

a utečencom, azylu a terorizmu, právu na súkromie a ochrane osobných údajov, judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva, doktríne „miery voľnej úvahy“, náhrade nemajetkovej ujmy, slobode prejavu a iným významným témam. Svoje vedomosti z praxe prezentuje naďalej prostredníctvom pedagogických a prednáškových aktivít na mnohých domácich a zahraničných fórach. Od roku 2016 je členom spoločnej pracovnej skupiny najvyšších súdov Českej a Slovenskej republiky pre zjednocovaciu Metodiku priznávania nemajetkovej ujmy. Je lektorom viacerých vzdelávacích národných a medzinárodných inštitúcií sudcov a prokurátorov, napríklad Justičnej akadémie Slovenskej republiky, Justičnej akadémie Českej republiky či Európskej justičnej vzdelávacej siete európskych sudcov a prokurátorov. Od roku 2020 je zároveň členom Vedeckej rady Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy v Bratislave.

Ján Šikuta sa narodil v roku 1960 v Bratislave. V roku 1984 absolvoval štúdium na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, kde mu bol priznaný titul doktora práv „JUDr.“. V nasledujúcom roku úspešne vykonal justičnú skúšku. V rokoch 1989 až 1991 absolvoval postgraduálne štúdium v oblasti občianskeho práva na Právnickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe. V roku 2009 mu bol priznaný titul „PhD.“ na Fakulte práva Paneurópskej vysokej školy v Bratislave.

Zúčastnil sa viacerých výskumných štipendií v zahraničí. Venoval sa medzinárodnému humanitárnemu právu a azylovému právu nie len počas štúdií na Univerzite v Oxforde vo Veľkej Británii, ale aj téme ľudských práv na John Abbott College, Quebec, Montreal v Kanade. Je absolventom viacerých špecializovaných kurzov zameraných na ľudské práva organizovaných OSN vo Viedni, v Ankare, v Paríži, v Bruseli, v Turku, v Londýne a Ženeve.

Ján Šikuta je nositeľom pamätnej medaily Univerzity v Bari (Taliansko, 2012), pamätnej medaily Najvyššieho správneho súdu Poľskej republiky (2012) a zlatej medaily Najvyššieho súdu Kazachstanu, ktoré mu boli udelené pri rôznych príležitostiach za vzdelávaciu a prednáškovú činnosť a spoluprácu so súdnymi, či univerzitnými inštitúciami.
Medzi plynulé jazykové znalosti Jána Šikutu patrí francúzština, angličtina, ruština a nemčina.

Nosnou témou Jána Šikutu je na verejnosti rezonujúca potreba očisty justície a vybudovanie dôvery verejnosti v Najvyšší súd. O svojich cieľoch, sformulovaných do „Akčného plánu očisty justície“, má ambíciu diskutovať so širokou odbornou verejnosťou v snahe nájsť vhodné riešenia z otvorenej odbornej názorovej konfrontácie. Za významných partnerov v dosahovaní svojich cieľov považuje Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Súdnu radu Slovenskej republiky, Ústavný súd Slovenskej republiky ako aj všetky krajské a okresné súdy či ďalšie významné inštitúcie prispievajúce k otázke transparentnosti justície. Predseda Najvyššieho súdu sa zasadzuje za to, aby Najvyšší súd pripomienkoval návrhy zákonov a právnych predpisov týkajúcich sa justície a má záujem byť účastný v pracovných komisiách a skupinách, ktoré tieto predpisy pripravujú. Ján Šikuta sa tak ako vo svojej doterajšej profesii aj naďalej sústreďuje na myšlienku rovnakých podmienok pre všetkých. K takému prístupu sa zameral nie len vo vzťahu k verejnosti, ale aj vo vzťahu k sudcom Najvyššieho súdu a všetkým zamestnancom Kancelárie Najvyššieho súdu. Cieľ zvýšiť dôveryhodnosť justície urýchlením vybavovania agendy na Najvyššom súde a zabezpečením plynulého prístupu k spravodlivosti plánuje dosiahnuť aj navýšením počtu asistentov sudcov. Podľa predstavy Jána Šikutu by mal mať každý sudca dvoch asistentov. V spolupráci s Kanceláriou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky má záujem pracovať na zabezpečení vhodných materiálnych a technických podmienok pre sudcov tohto súdu ako aj zamestnancov kancelárie. Predseda Najvyššieho súdu považuje za dôležité udržiavať plynulý komunikačný prenos informácií dovnútra inštitúcie a prostredníctvom sociálneho dialógu zabezpečovať zamestnancom vyhovujúce pracovné podmienky. Medzi významné priority Jána Šikutu patrí posilňovanie dôvery verejnosti v súdny systém, a to aj cestou zabezpečenia dostatočného obsadenia Najvyššieho súdu odborne kvalifikovanými sudcami pri generačnej obmene sudcov.

PRIPOMIENKY NAJVYŠŠIEHO SÚDU K NÁVRHU ÚSTAVNÉHO ZÁKONA,

ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (LP/2020/267) a k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (LP/2020/268)

Najvyšší súdu SR víta novelu Ústavy SR, ako aj novelu zákona o Súdnej rade. V snahe o vytvorenie čo najfunkčnejšieho systému súdnictva sa aktívne zapája do odbornej diskusie k pripravovaným legislatívnym zmenám. V rámci pripomienkového konania Najvyšší súd zaslal Ministerstvu spravodlivosti SR balík pripomienok k obom legislatívnym zámerom, pričom tie najzásadnejšie sa týkajú vzniku, resp. spôsobu kreovania ďalšieho všeobecného súdu, a to Najvyššieho správneho súdu, ako aj zastropovania odchodu sudcov do dôchodku vo veku 65 rokov.

Všeobecná pripomienka k zastropovaniu veku odchodu sudcov do dôchodku

Vzhľadom na to, že organizácia zabezpečenia výkonu súdnictva sa riadi rozvrhom práce, ktorý sa zostavuje na kalendárny rok, za neúčelné a neadekvátne treba považovať to, že u sudcu všeobecného súdu by mala zaniknúť funkcia už posledný deň mesiaca, v ktorom dosiahne ustanovený vek. V tejto súvislosti a kvôli väčšej efektívnosti riadenia personálnych kapacít sudcov všeobecných súdov máme za to, že funkcia sudcu všeobecného súdu by mala skončiť 31. decembra kalendárneho roka, v ktorom dosiahne ustanovený vek. Čo sa týka veku „automatického“ zániku funkcie sudcu všeobecného súdu, ten sa nám zdá aj v súvislosti s ďalej uvedeným, nedostatočne ustanovený. Do pozornosti dávame Českú republiku, kde § 94 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb. o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích) ustanovuje, že funkcia sudcu všeobecného súdu zaniká uplynutím kalendárneho roku, v ktorom sudca všeobecného súdu dosiahol vek 70 rokov. Sudcovia všeobecných súdov sú ústavnými činiteľmi, na rozdiel od notárov, ktorým zákonodarca ustanovil zánik funkcie k 31. decembru kalendárneho roka, v ktorom dosiahli vek 67 rokov. Na základe uvedeného môžeme konštatovať, že návrh na zvýšenie veku „automatického“ zániku funkcie sudcu všeobecného súdu ešte oproti návrhu predkladateľa nemusí byť prekážkou kvalitného výkonu funkcie sudcu všeobecného súdu, ak je ju vôľa vykonávať, vykonáva sa zodpovedne, riadne a v súlade so zákonnými nárokmi. Poukazujeme tiež na platnú a účinnú úpravu § 18 ods. 2 písm. a) a § 19 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré umožňujú, aby bol sudca všeobecného súdu odvolaný, ak mu zdravotný stav dlhodobo nedovoľuje, najmenej počas jedného roka, riadne vykonávať sudcovské povinnosti, resp. sa sudca všeobecného súdu svojej funkcie môže vzdať aj v súvislosti so svojimi prípadnými zdravotnými problémami sám. Ďalej je ešte potrebné poukázať, a to bez ohľadu na výšku veku, na inštitút hodnotenia sudcu všeobecného súdu (§ 27 až 27h zákona č. 385/2000 Z. z., ktorý nastavuje prísne a detailné hodnotenie kvality práce príslušného

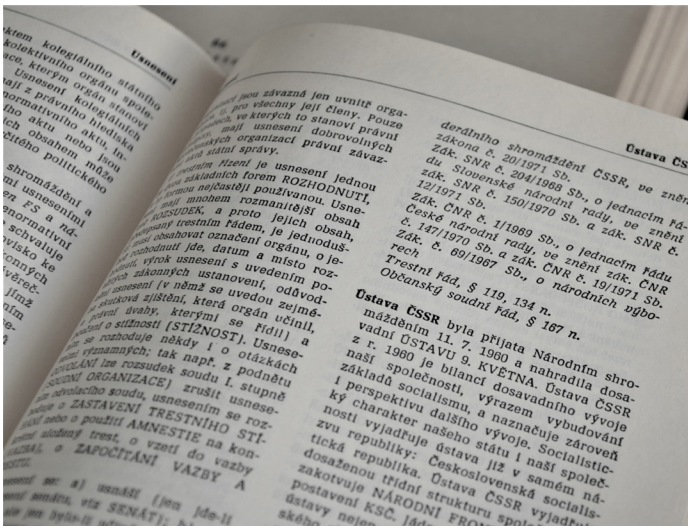

sudcu všeobecného súdu a s ním súvisiace nástroje na jej zabezpečovanie). V neposlednom rade máme za to, že funkcia sudcu všeobecného súdu nie je len povolaním, ale aj poslaním, resp. službou verejnosti pri ochrane a uplatňovaní práv a slobôd vyplývajúcich z Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ústavných zákonov, zákonov, ďalších všeobecne záväzných predpisov, iných predpisov a medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Preto v konečnom dôsledku nie tak len samotný vek, ale hlavne vôľa vykonávať funkciu sudcu všeobecného súdu, riadne a zodpovedné vykonávanie tejto funkcie, požadovaná kvalita jej výkonu a kontrola tejto kvality sú podstatnými indikátormi a zároveň limitujúcimi faktormi vykonávania funkcie sudcu všeobecného súdu ako takej. Keďže tak sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) ako i sudcovia všeobecných súdov sú reprezentantmi jednej súdnej moci, niet dôvodu, pokiaľ ide o vek zániku ich funkcie, robiť medzi nimi rozdiely s tým, že vzhľadom na možnosť odvolať sudcu všeobecného súdu, ak mu zdravotný stav dlhodobo nedovoľuje vykonávať sudcovské povinnosti, by bolo vhodné zaviesť osobitné konanie o preskúmaní zdravotnej spôsobilosti sudcu všeobecného súdu. V neposlednom rade je zvýšenie navrhovaného veku zániku funkcie sudcu všeobecného súdu odôvodnené aj tým, že sa vo všeobecnosti zvyšuje zákonný aj reálny dôchodkový vek.

Všeobecná pripomienka k niektorým otázkam týkajúcim sa zriadenia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky

Predkladaný návrh zákona neupravuje v plnom rozsahu prechod výkonu správneho súdnictva z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) na plánovaný Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší správny súd“), a preto je potrebné počítať s ďalšími úpravami. Návrh zákona nerieši preloženie sudcov správneho kolégia Najvyššieho súdu na plánovaný Najvyšší správny súd napriek tomu, že ide o erudovaných sudcov, ktorí sa dlhodobo špecializujú na odvetvie správneho súdnictva. Ďalej návrh zákona nerieši zachovanie funkcie predsedu senátu u sudcov správneho kolégia Najvyššieho súdu, ktorú dosiahli po absolvovaní niekoľkoročnej praxe na Najvyššom súde a po absolvovaní výberového konania, a ktorí sa budú uchádzať o funkciu

sudcu Najvyššieho správneho súdu. Podľa súčasnej platnej právnej úpravy je strata vyššej sudcovskej funkcie sankcia za disciplinárne previnenie sudcu. Týmto je narušený ústavný princíp legitímneho očakávania u sudcov Najvyššieho súdu, ktorí chcú pokračovať vo vybavovaní agendy správneho súdnictva. Okrem uvedeného je potrebné zabezpečiť kontinuitu v zachovaní zásady zákonného sudcu v živých veciach, ktoré má prevziať Najvyšší správny súd. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že návrh zákona nerieši prechod živých vecí (prípadne skončených vecí) a jeho podmienky na Najvyšší správny súd. V návrhu zákona nie je tiež doriešená otázka vzniku prvých senátov Najvyššieho správneho súdu, ktoré budú musieť reagovať aj na bezprostredne vzniknuté spoločenské problémy (napríklad azylové veci, volebné veci, žaloby generálneho prokurátora o rozpustenie politickej strany a pod.), a preto kontinuitu v zachovaní funkcie predsedov senátu u preložených sudcov správneho kolégia Najvyššieho súdu považujeme za zásadnú. Ďalšia otázka, ktorá nie je doriešená, je existencia tzv. sudcov zovšeobecňovateľov, ktorí evidujú ustálenú rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu a ktorí sú spravidla predsedami senátov.

V súvislosti s vyššie uvedeným žiadame zakotviť preloženie sudcu správneho kolégia na Najvyšší správny súd bez výberového konania, na základe jeho žiadosti a súhlasu, vzhľadom na to, že Najvyšší správny súd bude súdom rovnakého stupňa a ich rozhodovacia činnosť bude v zásade rovnaká a je potrebné zachovať právo na zákonného sudcu v už prebiehajúcich konaniach. Odkazujeme v tejto súvislosti na riešenie zvolené pri zriadení Najvyššieho správneho súdu Českej republiky, kde sa garantovalo preloženie sudcov dvoch vrchných súdov na Najvyšší správny súd Českej republiky. Rovnako je potrebné bez výberového konania a ďalších požiadaviek, na základe žiadosti a súhlasu, trvalo preložiť do Kancelárie Najvyššieho správneho súdu všetkých zamestnancov spätých so správnym kolégiom Najvyššieho súdu (teda všetkých asistentov sudcov a administratívnych zamestnancov pridelených rozvrhom práce na správne kolégium). Súčasne je potrebné zachovať aj postavenie sudcu správneho kolégia vo vyššej sudcovskej funkcii predsedu senátu (ak ju má) pri prejednávaní konkrétnej veci. To však neznamená, že predseda súdu v rozvrhu práce nemôže určiť riadiaceho predsedu senátu na organizovanie činnosti senátu. To všetko je potrebné upraviť v prechodných ustanoveniach.

Uvedené žiadame so zreteľom na požiadavku ochrany práva na zákonného sudcu v už prebiehajúcich konaniach, zachovania kontinuity rozhodovania a inštitucionálnej pamäte vytvorenej činnosťou správnych senátov a správneho kolégia Najvyššieho súdu, zachovania statusu sudcu Najvyššieho súdu, vykonávajúceho správne súdnictvo, a dosiahnutej vyššej sudcovskej funkcie (predsedu senátu), ako aj zachovania kontinuity ďalších práv a povinností z osobných vzťahov sudcu správneho kolégia Najvyššieho súdu k štátu, zachovania pracovných vzťahov sudcu správneho kolégia Najvyššieho súdu, jeho asistenta a administratívnych zamestnancov pridelených rozvrhom práce na správne kolégium Najvyššieho súdu.

V súvislosti s vyššie uvedeným by mala byť úprava prechodu výkonu správneho súdnictva z Najvyššieho súdu na Najvyšší správny súd jednoznačná, komplexná a nespochybniteľná. Takou úpravou

je len preloženie so súhlasom sudcu a aparátu správneho kolégia na súd rovnakého stupňa (resp. do kancelárie Najvyššieho správneho súdu), ktorý bude správne súdnictvo vykonávať a také riešenie je základnou podmienkou nielen zachovania kontinuity rozhodovania v agende správneho súdnictva, ale aj rozvoja a skvalitňovania tejto oblasti súdnej činnosti.

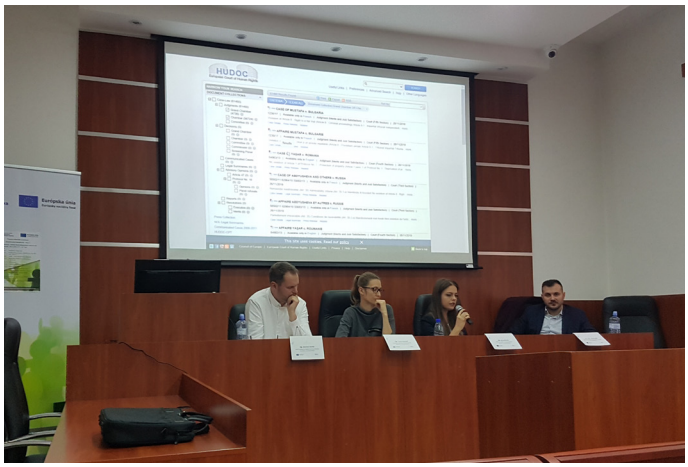
Viac k tejto téme povedal predseda Najvyššieho súdu Ján Šikuta:
https://www.nsud.sk/z-cinnosti-sudu/
17. 08. 2020 Ján Šikuta: Poddimenzovaný sudcovský stav musíme riešiť rýchlo a koncepčne Časť 2. K téme zastropovania veku sudcov a novely Ústavy SR

ODAK POSKYTUJE ODBORNÝ SERVIS SUDCOM A ASISTENTOM SUDCOV

Na stránkach DE IURE sme informovali o vzniku a činnosti Oddelenia dokumentácie, analytiky a komparatistiky (ODAK) NS SR naposledy koncom roka 2017. ODAK má za sebou prvé tri roky svojho pôsobenia a jeho tím a činnosti sa rozrastajú.

Kým koncom roka 2017 tvorilo ODAK šesť analytikov, dnes už vďaka projektu „Zefektívnený Najvyšší súd" v rámci operačného programu Efektívna verejná správa (spolufinancovaného Európskym sociálnym fondom) je na oddelení zamestnaných trinásť právnikov. Ich hlavnou úlohou je naďalej poskytovať odborný servis sudcom a asistentom sudcov NS SR, najmä prípravou rešerší, právnych analýz a prehľadov rozhodovacích činností súdov. ODAK má v zmysle zásady právnej istoty vyjadrenej aj v článku 2 Civilného sporového poriadku pomáhať pri zabezpečovaní rozhodovania v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou NS SR, ako aj vzhľadom na rozhodovaciu prax Ústavného súdu SR, Európskeho súdu pre ľudské práva, Súdneho dvora EÚ či iných medzinárodných a európskych súdnych inštitúcií.

Na vytváraní ODAK-u sa spolupodieľal predseda NS SR JUDr. Ján Šikuta. „Myšlienka vybudovať analytické oddelenie vznikla ako nevyhnutnosť, nakoľko NS SR nemal ako jediný z krajín EU takéto oddelenie vytvorené," povedal JUDr. Šikuta pre DE IURE. *„Nevyhnutnosť jeho ustanovenia navyše vyplynula aj z novej legislatívy, keď bolo potrebné urobiť poriadok a jasno v tom, aká vlastne je alebo nie je ustálená rozhodovacia prax Najvyššieho súdu. S určitou inšpiráciou som prišiel z ESĽP, kde takého oddelenie, respektíve divízia, funguje desaťročia a tak prispieva k jednotnosti rozhodovacej činnosti a následne aj k právnej istote účastníkov konania."* JUDr. Šikuta dodáva, že akonáhle bol oslovený vtedajšou predsedníčkou NS SR JUDr. Danielou Švecovou v tejto veci, časový horizont na vytvorenie nového oddelenia bol stanovený na „čo najskôr". *„ODAK začínal viac-menej na zelenej lúke s počtom 3 až 5 ľudí, pričom ambícia bola vytvoriť 25 členný tím, ktorý bude schopný plne realizovať a uspokojovať žiadosti sudcov o analýzy, rešerše, komparatívne štúdie či preklady rozhodnutí medzinárodných súdov."* Predseda súdu hodnotí doterajšiu činnosť ODAK-u pozitívne. *„Pri všetkej skromnosti mi neostáva nič iné, ako hodnotiť prácu ODAK-u ako výbornú, je to veľmi dobrý a ústretový tím mladých ľudí, ktorí sa snažia v každom prípade si urobiť svoju prácu čo najlepšie a v čo najkratšom čase. Navyše, a nechcem to urieknuť, pracujú vo veľmi dobrej pracovnej atmosfére pri zachovaní dobrých medziľudských vzťahov,*

vzájomnej úcte a rešpekte. Pokiaľ som mal možnosť rozprávať sa s ostatnými kolegami, tak ODAK si svojou prácou a výsledkami vybudoval prirodzený rešpekt k svojej práci, sudcovia spoluprácu s ODAK-om potrebujú ako nevyhnutnosť pri napĺňaní vlastných povinností pri rozhodovacej činnosti, súvisiacich s dodržiavaním právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí." JUDr. Šikuta pritom s ODAK-om spolupracuje aj ako sudca NS SR. *„ODAK je pre sudcu veľmi potrebný v tom smere, aby sa vedel uistiť v tom, ako súdy Slovenskej republiky rozhodujú v jednotlivých veciach, aká je či nie je ustálená súdna prax, či daný problém už bol alebo nebol riešený súdmi, či domáce rozhodnutia sú kompatibilné s rozhodnutiami medzinárodných súdov, aká je judikatúra zahraničných a medzinárodných súdov, čo hovorí právnická literatúra a podobne,"* povedal predseda NS SR.

Pred rokom 2017 na NS SR pôsobil odbor, ktorý v sebe spájal dve súčasné oddelenia, a to dnešný ODAK a oddelenie medzinárodných vzťahov a protokolu, vysvetľovala nám generálna tajomníčka Kancelárie NS SR, bývalá vedúca ODAK-u, JUDr. Zuzana Flaková. *„Náplne činností týchto dvoch oddelení sú však veľmi rôznorodé. Podľa môjho názoru v starom odbore, ktorý zastrešoval obe tieto oddelenia, prevažovala činnosť oddelenia medzinárodných vzťahov a protokolu, pričom analytická činnosť bola v úzadí. Preto vznikla potreba vytvoriť reálne analytické oddelenie, ktoré by slúžilo ako podporné odborné oddelenie pre sudcov pri ich práci, teda pri tvorení rozhodnutí."* Podľa Flakovej bolo prvou výzvou pre novovznikajúci ODAK určiť jeho hlavné a následne aj vedľajšie (doplnkové) činnosti. *„Pán predseda JUDr. Šikuta ešte ako sudca NS SR predstavil víziu moderného analytického centra na NS SR podľa vzoru takéhoto centra na ESĽP. Pani bývalá predsedníčka NS SR JUDr. Švecová túto víziu podporila a stanovila si vybudovanie ODAK-u za jednu zo svojich priorít. Bývalý generálny tajomník kancelárie NS SR JUDr. Solej umožnil a zabezpečil uskutočnenie tejto vízie cestou europrojektu, ktorým zabezpečil najmä potrebné finančné prostriedky na vybudovanie oddelenia, ktoré vždy na NS SR pre toto oddelenie chýbali,"* hovorí Flaková. Ďalej podľa Flakovej bolo nutné nové oddelenie obsadiť personálne pracovníkmi, ktorí nemajú tendenciu ísť kariérne cestou asistenta a následne sudcu, ale chcú ostať analytikmi, pretože jedine tým sa dá zabrániť nestálej fluktuácii zamestnancov na oddelení. *„A poslednou veľkou výzvou pri vytváraní tohto oddelenia bolo, samozrejme, obhájiť jeho miesto a potrebu v štruktúre NS SR, a to smerom dovnútra, ako aj navonok,"* dodáva Flaková.

Za najvýznamnejšie doterajšie výsledky ODAK-u považuje Flaková vytvorenie cloudu, ktorý slúži ako predstupeň celostnej databázy rozhodnutí NS SR, rešeršnú činnosť, spoluprácu s ESĽP, SD EÚ, s inými analytickými oddeleniami súdov a so súdmi nižších stupňov, ďalej zasielanie prehľadov rozhodnutí ESĽP a SD EÚ v slovenčine sudcom a asistentom sudcov na NS SR a reorganizáciu a obnovu knižnice a knižničného fondu.

Aktuálne rieši ODAK vytvorenie prepracovanej funkčnej celostnej databázy rozhodnutí NS SR (historických, súčasných, ako aj do budúcna) s možnosťou bezproblémového vyhľadávania rozhodnutí NS SR v tejto databáze na základe určitých špecifických kritérií. Podľa JUDr. Flakovej je jedna z najdôležitejších úloh rešeršná činnosť ODAK-u, ktorá sa neustále zdokonaľuje, aby čo najviac pomáhala sudcom a asistentom sudcov.

Medzi významné úlohy ODAK-u zaraďuje Flaková aj vytvorenie dostatočného knižničného fondu s možnosťou online katalógu kníh a periodík, pretože poriadna knižnica s aktuálnou právnickou literatúrou a s kvalitnými knižničnými službami je základom, ktorý nesmie na NS SR chýbať.

Flaková tvrdí, že ODAK by mal byť jednoznačne dlhodobo súčasťou štruktúry NS SR, už aj z toho dôvodu, aby sa zachovala kontinuita práce sudcov a ich asistentov, ako aj nadviazaných kontaktov so zahraničím v oblasti činností, ktoré ODAK vykonáva, a to pre prípad personálnej (generačnej) výmeny sudcov, ako aj ich podporného aparátu. „Myslím, že pri dnešnom stave, keď má každý moderný európsky súd pre svojich sudcov k dispozícii analytickú jednotku, ktorá monitoruje, zhromažďuje a pracuje s rozhodnutiami vlastnými ako aj európskych súdov, by bolo nanajvýš spiatočnícke toto oddelenie zrušiť, respektíve fungovať bez neho," dodáva vedúca oddelenia.

Prví zamestnanci ODAK-u nastúpili v roku 2017. Medzi nimi bola aj Mgr. Zuzana Kuricová, ktorej sme sa spýtali na to, čo ju baví na práci analytika. *„Predovšetkým je to možnosť prehĺbiť si svoje vedomosti prostredníctvom oboznamovania sa s rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu, ako aj ESĽP a iných súdov. Taktiež aj možnosť pracovať s cudzími jazykmi,"* odpovedala. Na otázku, pre akých právnikov je vhodná práca v rámci ODAK-u Zuzana Kuricová hovorí, že hlavne pre tých, ktorých zaujíma rozhodovacia činnosť a radi by na ňu sústredili svoju pozornosť a vedeli by v tejto pozícii zúročiť aj svoje doterajšie skúsenosti. *„Samozrejme musia spĺňať aj určitú mieru jazykovej vybavenosti, keďže preklady zahraničných rozhodnutí tvoria tiež určitú časť našej práce,"* dodáva Kuricová. Do činnosti ODAK-u patrí aj spolupráca v rámci rôznych sietí súdov. Podľa Kuricovej ide o celkové aktívne zapojenie sa do diania v daných sieťach, pretože každá ma svoje špecifiká, či už je to zodpovedanie dotazníkov na aktuálne témy, ktoré sa následne preberajú na seminároch konaných danou sieťou, alebo zúčastňovanie sa na stretnutiach zástupcov sietí. *„Ďalšou dôležitou úlohou je zasielanie rozhodnutí Najvyššieho súdu, ktoré sú významné z pohľadu aplikácie európskeho práva do databázy príslušnej siete, kde sa môžu následne ostatné členské štáty oboznámiť s našou rozhodovacou činnosťou. Taktiež sledovanie predkladaných prejudiciálnych otázok pred SD EÚ,"* hovorí analytička. ODAK má rozbehnutú spoluprácu aj s analytickými oddeleniami iných súdov. *„Momentálne máme bližšiu spoluprácu s Odborom súdnych a analytických činností Ústavného súdu SR a Oddelením dokumentácie a analytiky Najvyššieho správneho súdu ČR. Pre nás ako pomerne nové oddelenie je nesmiernou výhodou možnosť načerpať skúsenosti od kolegov, ktorí už dlhšie pôsobia v analytických jednotkách a stáli pri ich zrode."* Výhodou takýchto spoluprác je aj možnosť zdieľania informácií, ktoré vytvárajú jednotlivé analytické jednotky a sú nápomocné zamestnancom ODAK-u pri ich činnosti, a tým aj sudcom a asistentom sudcov NS SR.

Čo čaká ODAK v najbližšej budúcnosti? Analytici začali tento rok spolupracovať s emeritnými sudcami, hovorí Mgr. Branislav Bunčák, poverený vedúci oddelenia. *„Cieľom tejto spolupráce je zlepšiť servis, ktorý ODAK poskytuje sudcom a asistentom sudcov na Najvyššom súde. Je to pre nás skvelá príležitosť ako lepšie pochopiť potreby senátov a podľa nich prispôsobiť výsledky našej práce tak, aby im boli čo najviac nápomocné."* Ďalšia aktuálna úloha súvisí s prípravou celostnej databázy. *„V súvislosti s prácou na celostnej databáze momentálne pracujeme s kolegami aj na príprave a zhromažďovaní dát, ktoré bude do novej databázy potrebné premigrovať,"* hovorí šéf analytikov. Ide podľa neho o prácu náročnú na precíznosť, pretože vysoká presnosť metadát viažucich sa k jednotlivým súdnym rozhodnutiam ovplyvňuje ich vyhľadateľnosť.

Pripravil Mgr. Zoltán Szalay, Odd. dokumentácie, analytiky a komparatistiky Kancelárie NS SR

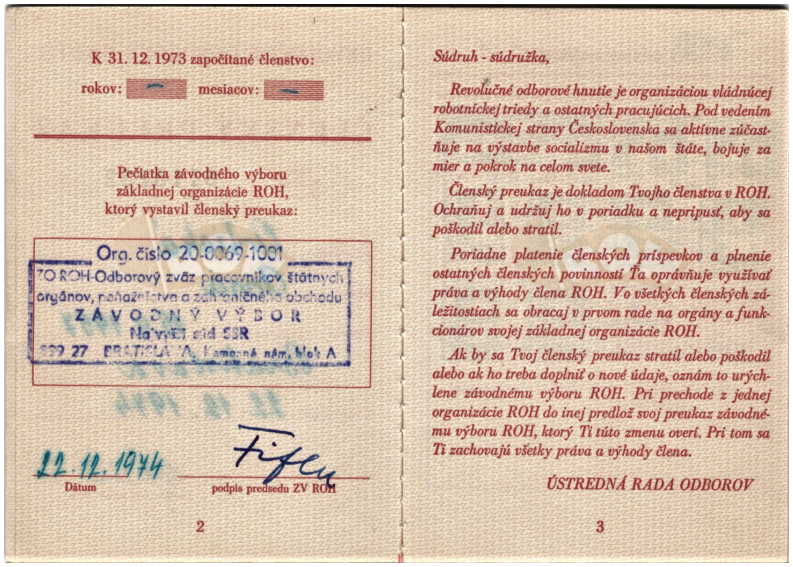
ODBORY SÚ SÚČASŤOU NAJVYŠŠIEHO SÚDU SR UŽ OD JEHO VZNIKU

Stojíme za vami už 50 rokov

Pri Kancelárii Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pôsobí Základná organizácia Odborového zväzu justície v Slovenskej republike (ďalej aj „Odbory“, „ZO OZJ pri KNSSR“ alebo len „ZO OZJ“). História existencie odborovej organizácie pri Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd“) datujeme približne k roku 1970, pravdepodobne teda od vzniku Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky (1. januára 1970, resp. účinnosťou zákona č. 156/1969 Zb., ktorým bol zmenený zákon č. 36/1964 Zb. o organizácii súdov a o voľbách sudcov). Odbory tak stoja za zamestnancami najvyššej súdnej inštancie v hierarchii všeobecného súdnictva už 50 rokov.

Spočiatku bola základná organizácia pôsobiaca pri Najvyššom súde súčasťou Revolučného odborového hnutia (ROH) – Odborového zväzu pracovníkov štátnych orgánov, peňažníctva a zahraničného obchodu. Toto obdobie nám pripomenul členský preukaz našej bývalej členky.

K 31. 12. 1973 započítané členstvo:
rokov: mesiacov:
Pečiatka závodného výboru základnej organizácie ROH, ktorý vystavil členský preukaz:
Org. číslo 20-0069-1001
ZO ROH-Odborový zväz pracovníkov štátnych orgánov, peňažníctva a zahraničného obchodu
ZÁVODNÝ VÝBOR
Najvyšší súd SSR
12. 12. 1974
Dátum
podpis predsedu ZV ROH
2
Súdruh - súdružka,
Revolučné odborové hnutie je organizáciou vládnucej robotníckej triedy a ostatných pracujúcich. Pod vedením Komunistickej strany Československa sa aktívne zúčastňuje na výstavbe socializmu v našom štáte, bojuje za mier a pokrok na celom svete.
Členský preukaz je dokladom Tvojho členstva v ROH. Ochraňuj a udržuj ho v poriadku a nepripusť, aby sa poškodil alebo stratil.
Poriadne platenie členských príspevkov a plnenie ostatných členských povinností Ťa oprávňuje využívať práva a výhody člena ROH. Vo všetkých členských záležitostiach sa obracaj v prvom rade na orgány a funkcionárov svojej základnej organizácie ROH.
Ak by sa Tvoj členský preukaz stratil alebo poškodil alebo ak ho treba doplniť o nové údaje, oznám to urýchlene závodnému výboru ROH. Pri prechode z jednej organizácie ROH do inej predlož svoj preukaz závodnému výboru ROH, ktorý Ti túto zmenu overí. Pri tom sa Ti zachovajú všetky práva a výhody člena.
ÚSTREDNÁ RADA ODBOROV
3

(osobný archív bývalej členky)

Postupne sa rozrastáme

Dňa 10. decembra 1992 vznikol Odborový zväz justície v Slovenskej republike (ďalej aj „Zväz"), ktorého Základnou organizáciou je aj organizácia pôsobiaca pri Najvyššom súde. K 30. septembru 2019 zastrešoval Zväz 67 základných organizácií a mal spolu 2759 členov - odborárov.

Zákonom č. 301/2016 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinným od 1. januára 2017 bola zriadená Kancelária Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Kancelária Najvyššieho súdu"). Tomu bol následne prispôsobený aj názov základnej organizácie, ktorá už v súčasnosti vystupuje ako Základná organizácia Odborového zväzu justície v Slovenskej republike pri Kancelárii Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Z informácií od zamestnancov Kancelárie Najvyššieho súdu máme vedomosť, že zamestnanci a sudcovia Najvyššieho súdu spočiatku predstavovali stopercentnú odborovú členskú základňu. V období okolo roku 1970 tvorilo obsadenie súdu zamestnancami a sudcami približne 80 osôb, teda aj Odbory mali približne 80 členov. Vzhľadom na zmeny, ktoré Odbory plynutím doby prekonali, sa zmenil aj systém prihlasovania sa za člena Odborov. V súčasnosti už nie je pravidlom „koľko zamestnancov - toľko členov". Narastajúci počet zamestnancov a sudcov neovplyvnil záujem o vstup do Odborov. Od svojho vzniku sa členská základňa počíta na desiatky ľudí a z archívnych dokumentov vyplynulo, že Odbory prešli aj obdobím, keď počet členov sotva presiahol dvadsať osôb, pričom súd mal vyše 100 zamestnancov. Odbory si však aj napriek zmenám doby zachovávajú svoju stálu členskú základňu a tešia sa postupnému narastajúcemu záujmu nových členov. K dnešnému dňu tvorí Najvyšší súd a Kanceláriu Najvyššieho súdu bezmála 300 osôb a približne 1/6 predstavuje odborovú členskú základňu organizácie.

(evidenčné listy člena odborovej organizácie a členské preukazy, archív ZO OZJ pri KNSSR)

Tvoríme most medzi zamestnávateľom a zamestnancami

Odbory plnia od svojho vzniku významnú funkciu na pracovnom poli. Predstavujú most medzi zamestnávateľom a zamestnancami, vytvárajú prostredie pre uplatňovanie práv vyplývajúcich z kolektívnych pracovnoprávnych vzťahov, snažia sa zabezpečovať prístup zamestnancov k vyjednávaniu o vyhovujúcich pracovných podmienkach a v sociálnom dialógu so zamestnávateľom zastupujú všetkých zamestnancov a sudcov, ktorí majú služobný vzťah k inštitúcii, v ktorej organizácia pôsobí.

Pri pohľade do histórie si viacerí kolegovia spomínajú, že Odbory zohrávali veľmi významnú spoločenskú úlohu. Členovia vtedajších jednotlivých organizácií ROH sa angažovali v usporadúvaní kultúrnych podujatí, spoločenských posedení a výletov, často aj do zahraničia, či organizovali účasť

na divadelných predstaveniach. Tento fakt dokumentujú aj archívne záznamy našej základnej organizácie a fotodokumentácia z rokov 70-tych, 80-tych a 90-tych. Organizácia usporadúvala v tom čase stretnutia z príležitosti prvomájových osláv (fotodokumentácia z rokov 1975 a 1978), zasadnutia členských schôdzí, stretnutia s bývalými odborármi a zamestnancami na dôchodku, výlety pri príležitosti Medzinárodného dňa detí s rodinnými príslušníkmi našich kolegov, rôzne športové, najmä futbalové podujatia s družstvami zloženými zo zamestnancov súdu (o tom svedčí fotodokumentácia z roku 1982) alebo mikulášske posedenia s rodinnými príslušníkmi či rôzne iné.

(fotodokumentácia, archív ZO OZJ SR pri KNSSR)

V súčasnosti sa členovia Odborov niekoľkokrát do roka stretávajú na členských schôdzach a pracovné povinnosti sa snažia osviežiť dodržiavaním tradície organizovania pracovno-športového stretnutia, ktoré sa od roku 2016 po dlhšej prestávke opätovne raz do roka v lete organizuje pre zamestnancov a sudcov. V predvianočnom období sa stala tradíciou členská schôdza pripadajúca na Mikuláša a jej súčasťou je spravidla mikulášske prekvapenie v podobe mikulášskych darčekov alebo v podobe originálnej návštevy (viď fotografia z členskej schôdze v roku 2017).

(členská schôdza na Mikuláša, rok 2017, fotodokumentácia, archív ZO OZJ SR pri KNSSR)

Popri aktívnej spoločenskej účasti Odborov mala organizácia nezastupiteľnú úlohu v každom jednotlivom prípade, v ktorom zákon vyžadoval jej účasť. Príkladom veľkého významu bola aj desiata základná zásada Zákonníka práce č. 65/1965 Zb., v zmysle ktorej účasť Revolučného odborového hnutia v pracovných vzťahoch upravených týmto zákonníkom je nedeliteľnou súčasťou týchto vzťahov. Neskôr sa s konkrétnejšou predstavou o pôsobení odborovej organizácie (prostredníctvom odborového orgánu), resp. zástupcov zamestnancov, táto zásada stala súčasťou aj nasledujúcich zákonných predpisov, a to až do súčasnej podoby zakotvenej v čl. 10 Základných zásad zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov.

Náš úspech je úspechom všetkých

V predchádzajúcom období sa odborárske organizácie okrem svojej nenahraditeľnej účasti na rozvoji, riadení a kontrole činnosti zamestnávateľa sústredili na to, aby svojou aktivitou prispievali k zvyšovaniu hmotnej a kultúrnej úrovne pracovníkov (§ 18 zákona č. 65/1965 Zb. Zákonníka práce). I keď obdobný význam spĺňajú odbory dodnes, uvedená charakteristika prislúchala odborom ako jedna z čŕt socialistickej demokracie a so zmenou politického systému na parlamentnú demokraciu došlo aj k zmene ponímania odborov, ktoré sa dnes už prevažne sústreďujú na ochranu práce, sociálnu politiku zamestnávateľa, na obhajobu práv zamestnancov, zlepšovanie pracovných podmienok a ich ochranu pred diskrimináciou. Rovnako tak aj dnešné Odbory pôsobiace pri Kancelárii Najvyššieho súdu sa v súčasnosti z väčšej miery zameriavajú na zabezpečenie pracovných

podmienok pre zamestnancov a sudcov prostredníctvom kolektívneho vyjednávania. Svoju pozíciu u zamestnávateľa si každoročne upevňujú uzatvorením novej kolektívnej zmluvy, ktorá zakotvuje množstvo výhod pre zamestnancov a sudcov. Vyjednávanie o novej kolektívnej zmluve je tzv. udalosťou roka, Odbory sa na túto svoju úlohu pripravujú už od konca leta, keď zhromažďujú podnety na doplnenie obsahu kolektívnej zmluvy, ktoré následne spracúvajú argumentačne, aby ich požiadavky v diskusii s vedením obstáli. Na základe dobrej spolupráce zamestnávateľa s Odbormi sa kľúčové benefity prenášajú každoročne do novej zmluvy a akceptované návrhy sa stanú súčasťou zmluvy na budúci rok. Z Kolektívnej zmluvy na rok 2020 vyplývajú benefity ako napríklad pružný pracovný čas, výmera dovolenky, príspevky pri životných jubileách, na doplnkové dôchodkové sporenie, na stravné, ďalšie pracovné voľno s náhradou mzdy pri svadbe či pohrebe nad rámec zákona, sick day, sociálna výpomoc, príspevky pre darcov krvi a mnohé ďalšie. Obe zmluvné strany sa tak v úzkej vzájomnej spolupráci snažia každoročne zvyšovať sociálne benefity zamestnancov a sudcov. Schopnosť efektívne zastávať práva zamestnancov, plniť si svoje zákonné či zmluvné povinnosti, rovnako ako uplatňovanie práv zástupcov zamestnancov by nebolo možné bez plynulej komunikácie a pravidelnej spolupráce s vedením inštitúcie. Vzájomná súčinnosť Odborov a zamestnávateľa pri vytváraní pracovných podmienok je základným predpokladom plnohodnotného pracovného prostredia.

V zmysle článku 15 až 17 stanov Odborového zväzu justície v Slovenskej republike, ktoré platia rovnako aj pre základné organizácie Zväzu platí, že najvyšším orgánom základnej organizácie je členská schôdza, ktorá rozhoduje o základných otázkach činnosti základnej organizácie. Základnú organizáciu reprezentuje a navonok za ňu koná predseda základnej organizácie. Výbor základnej organizácie je výkonným orgánom tejto organizácie, ktorý organizuje plnenie bežných úloh základnej organizácie a členskej schôdzi podáva správy o svojej činnosti. Členovia výboru sú navrhovaní členmi základnej organizácie a sú volení na členskej schôdzi na obdobie 5 rokov. V súčasnosti tvorí výbor základnej organizácie 5 členov - Slávka Viteková, Matúš Roško, Hana Segečová, Alena Žišková a Jarmila Uhlířová.

(výbor ZO OZJ pri KNSSR, fotoarchív ZO OZJ)

...a stojíme pri vás aj naďalej...

„V Odboroch som približne 10-12 rokov, presne si to nepamätám. Námet na vstup medzi členov prišiel tak nejak spontánne na podnet kolegu... spomínam si, že sa v tom čase išlo hneď na bowling. Takže asi aj možnosť voľnočasových aktivít bola tak trochu tým dôvodom. V súčasnosti je však ten dôvod oveľa serióznejší...ide hlavne o možnosť aktívne sa podieľať na zlepšení a neustálom vylepšovaní pracovných podmienok zamestnancov, diskutovať o nich a hľadať konkrétne riešenia. Pre mňa je to aj možnosť vidieť vzťah zamestnanca a zamestnávateľa z iného uhla pohľadu a svojím členstvom vo výbore pri ZO OZJ prispieť aj malou troškou k spokojnosti kolegov na pracovisku, s ktorými sa rada stretnem okrem iného aj pri voľnočasových aktivitách, ako sú každoročne organizované športové dni, návšteva kultúrnych, športových podujatí, vianočných stretnutí a pod.“
Jarmila Uhlířová, členka výboru ZO OZJ

„Pravdu povediac, to, že som v Odboroch už tak dlho hospodárka (ako radová členka ešte dlhšie), je preto, lebo si myslím, že je správne, aby na Najvyššom súde boli Odbory, ktoré spolupracujú s vedením zamestnávateľa, sú dôležité pri riešení rôznych problémov a sú určitou formou istoty pre radového zamestnanca. Vďaka nim máme sociálny fond a rôzne iné výhody, ktoré sa odzrkadľujú napríklad v hodnote stravného a iných príspevkov. Osobnou motiváciou je pre mňa pocit istoty, že v prípade potreby sa môžem na Odbory obrátiť o radu či pomoc a bude mať kto pri mne stáť. Zároveň potrebujeme cítiť aj sociálny kontakt s kolegami a pri rôznych podujatiach sa ľudia lepšie spoznajú a zblížia sa, sú tak k sebe napokon aj milší a lepší, a to je v dnešnej dobe dôležité.“
Hana Segečová, hospodárka ZO OZJ

„Keď chcete niečo v živote zmeniť, musíte preto niečo spraviť. Byť súčasťou kolektívu Odborov je v podstate logickým vyústením záujmu zamestnanca alebo sudcu zapojiť sa do diania v inštitúcii, ktorého je súčasťou.“
Alena Žišková, tajomníčka ZO OZJ

„Napriek tomu, že mnoho zamestnancov má dobré nápady na zlepšenie pracovných podmienok zamestnancov, ktoré by viedli k ich spokojnosti a v konečnom dôsledku i k spokojnosti zamestnávateľa, ostávajú často tieto myšlienky nevypočuté. Práve odborová organizácia je priestorom, kde tieto nápady môžu uzrieť svetlo sveta. Pritom platí, že čím viac členov odborovej organizácie, tým účinnejšie je jej pôsobenie v záujme dosiahnutia tak kolektívnych, ako aj ich individuálnych zámerov.“
Matúš Roško, podpredseda ZO OZJ

„Možnosť reprezentovať návrhy členov a obhajovať záujmy zamestnancov z pozície predsedu základnej organizácie považujem za veľmi dôležitú. Túto čestnú úlohu, ktorá mi bola hlasmi členov organizácie zverená pred tromi rokmi, je potrebné brať skutočne vážne s najvyššou prioritou. Odbory sú také, akí sú jej členovia, preto si veľmi vážim skúsenosti kolegov - členov, ktorí sú súčasťou členskej základne desiatky rokov a majú možnosť porovnávať minulosť s prítomnosťou a disponujú veľkým zdrojom informácií, ktoré prispejú k vízii o budúcnosti. Organizácia však musí ako spoločenstvo ďalej rásť a rozvíjať sa. Podmienkou spokojnosti zamestnancov v takej rozrastajúcej sa inštitúcii je však účasť nových kolegov a ich vstup do členskej základne, len tak sa organizácia priblíži od predstáv ku skutočnosti. Niet silnejšieho prejavu ako hlas kolektívu.“
Slávka Viteková, predsedníčka ZO OZJ

Za informácie a spomienky o predchádzajúcom fungovaní Odborov ďakujem veľmi pekne kolegom, ktorí mi venovali čas pri dokumentácii archívnych odborových fotografií, najmä p. Anne Buchtovej, p. Alžbete Šnórikovej a členom ZO OZJ pri KNSSR, ako aj p. Erike Berčíkovej z OZJ v SR za spoluprácu pri tvorbe článku.

pripravila JUDr. Slávka Viteková, predsedníčka ZO OZJ pri KNSSR
foto JUDr. Slávka Viteková, fotoarchív ZO OZJ pri KNSSR

Predseda Najvyššieho súdu Slovenska Ján Šikuta: Naša justícia má systémový problém

Ve slovenské justici chybí značná část soudců, na Nejvyšším soudu je to dokonce čtvrtina. Není to následek trestního stíhání, ale odchodů do důchodu, složitého systému kariérního růstu, zanedbaného doplňování soudů a způsobu jak a kým jsou soudci vybíráni. Přesto nově slovenští soudci čelí návrhu na snížení věku odchodu do důchodu i návrhu, aby mohli být brání do vazby bez souhlasu Ústavního soudu. Mohlo by tak dojít k zasahování do nezávislosti soudce i z jiného důvodu, než z důvodu selhání soudce, říká v rozhovoru pro Českou justici nový předseda Nejvyššího soudu Slovenské republiky Ján Šikuta.

Jána Šikutu zvolila předsedou Nejvyššího soudu Slovenské republiky Soudcovská rada, jmenován do funkce byl prezidentkou Slovenské republiky Zuzanou Čaputovou 20. května 2020. Během svého vystoupení před Soudcovskou radou Slovenska Ján Šikuta označil situaci ve slovenské justici za katastrofální, jak už dříve Česká justice informovala.

Pane předsedo, ve slovenském i v českém tisku jsou opakovaně publikovány články o katastrofálním stavu slovenské justice, která je údajně nefunkční a zkorumpovaná. Takových výroků je tolik, že každý rozumný člověk je k nim obezřetný. Začíná to vypadat jako politická kampaň proti justici. Mám za to, že ani slovenská justice není bez kontroly, že ani slovenští soudci nemohou být v naprosté většině zkorumpovaní zločinci, jak to z tisku vypadá. Jak byste vy hodnotil situaci i stav justice na Slovensku?

Je pravdou, že stav justície na Slovensku sa nenachádza vo veľmi dobrom svetle, najmä keď na začiatku tohto roka prebehla policajná akcia Búrka, na základe ktorej bolo vznesené obvinenie voči dvanástim sudcom zo všetkých stupňov slovenských súdov, z ktorých niektorí skončili po súhlase danom Ústavným súdom SR vo väzbe. Tomu zodpovedá aj pohľad verejnosti na súdnictvo – v nezávislosť

súdov podľa porovnávacieho prehľadu EÚ v oblasti justície verí menej ako 20 percent obyvateľov. S tým samozrejme súvisí aj celková stabilita spoločnosti – nespokojní mladí ľudia odchádzajú, investori si rozmyslia či ohrozia svoje investície možným korupčným nátlakom….

Rozhodne však nemôžem súhlasiť s paušálnym hodnotením, že by väčšina sudcov bola skorumpovaná alebo boli zločincami. Naopak, väčšina sudcov je čestných a spoľahlivých, svoju prácu si vykonáva podľa svojho vedomia, svedomia a možností, v súlade so svojimi morálnymi zásadami. Sú však, žiaľ, v tieni tých, ktorí kvôli podozreniam z nekalej činnosti zapĺňajú stránky médií.

Preto je potrebné, aby sa situácia v súdnictve stabilizovala, aby sa obnovila dôvera v súdnictvo. Najvýznamnejším krokom je obnova sudcovského stavu. Faktom však je, že v justícii chýba značná časť sudcov, na Najvyššom súde je to až štvrtina. Tento poddimenzovaný stav však nie je spôsobený tým, že by voči časti sudcov vznesené obvinenia a boli trestne stíhaní. Napríklad na Najvyššom súde, sú sudcovia najskúsenejší, s najväčšou praxou, a teda pochopiteľne i najstarší došlo k situácii, že mnohí sudcovia dovŕšili dôchodkový vek a odišli do dôchodku.

V minulosti sa totiž veľmi nedbalo na to, aby sa pravidelne dopĺňal potrebný počet sudcov zo súdov nižších stupňov. Tento stav má za následok, že konania pred súdmi môžu trvať dlhšie a nemožno vylúčiť, že to môže mať v konečnom dôsledku vplyv aj na kvalitu súdneho rozhodnutia.

Samozrejme, z mojej pozície sa snažím, aby sa stav sudcov doplnil na potrebný tak, aby aj Najvyšší súd bol schopný veci vybavovať plynule a v primeranom čase.

Že je ve slovenské justici nějaký problém, je na druhou stranu asi zjevné. Kde vidíte největší systémový problém justice na Slovensku?

Áno, máte pravdu. V slovenskej justícii podľa môjho názoru existuje systémový problém. Začína sa už samotným výberom osôb, ktoré sa stanú sudcami. Tu je potrebné dať zvýšený dôraz nielen na odbornú stránku kandidátov na sudcov, ale aspoň rovnaký dôraz by som dal na ich osobné a morálne kvality. Je zrejmé, že je morálne hodnoty sú najobtiažnejšie zistiteľné a preukázateľné, no o to sú dôležitejšie.

Ďalším problémom je veľmi komplikovaný kariérny rast sudcov. Postup z nižšieho na vyšší súd, ktorý končí najvyšším súdom je zložitý. Kandidát musí prechádzať výberovým konaním, čo je v poriadku, ale úlohu zohrávajú ďalšie faktory. Aj pri výberových konaniach je potrebné, rovnako ako pri prijímaní nových sudcov, aby komisie, ktoré o kariérnom postupe sudcu rozhodujú, boli zložené z odborníkov, a to z odborníkov, ktorí svoju odbornosť dosahujú ako profesnými, tak i osobnostnými hodnotami.

K výsostne odborným kritériám sa však pridávajú ďalšie faktory. Je to napríklad otázka zložitého financovania sudcu. Dnes pri stážach platí sudcu vysielajúci súd, nie ten, pre ktorý počas stáže robí. Je jasné, že to nie je spravodlivý systém a rozhodne nenapomáha spoločenskému záujmu – vyškoliť odborne zdatných sudcov. Pre nás, teda Najvyšší súd je to o to zložitejšie, že hovoríme o dvoch rozpočtoch – krajské a okresné súdy podliehajú pod ministerstvo spravodlivosti, zatiaľ čo Najvyšší súd má vlastný rozpočet.

Netreba pripomínať, že pridelenie rozpočtových prostriedkov z ministerstva financií nezávisí len

od potrieb jednotlivých súdov, ale celkového stavu financií v krajine, a tak vláda nevyčlení dostatok financií pre potreby súdnictva.

Je tiež pravdou, že súdy nižších stupňov nesúhlasia, aby od nich odchádzali sudcovia na súdy vyšších stupňov, keďže sami sú personálne podhodnotení a prácu by museli rozdeliť ostatným sudcom.

Slovenská ministryně spravedlnosti rozhodla o majetkových prověrkách soudců a o prověrkách spolehlivosti soudců. Už samotné slovo prověrka vyvolává u těch, kteří žili v komunistické diktatuře, která byla prověrkami posedlá, negativní konotace. Mohl byste přiblížit, v čem takové prověrky spočívají, jak probíhají, kdo se jim musí podrobit? Prověrky má spustit soudní rada jako nejvyšší soudcovský orgán. Bude zde nějaká možnost kontroly nebo přezkumu nebo budou soudci v rukou nějaké komise? Podle jakých kritérií bude hodnocena spolehlivost soudce, pokud je to známo?

Pokiaľ ide o majetkové previerky a previerky spoľahlivosti sudcov, tieto otázky sú v súčasnom období predmetom legislatívnych úprav – a to ako novely Ústavy SR, tak aj zákona o Súdnej rade. Momentálne sú v štádiu medzirezortného pripomienkovania, prijaté by mali byť ešte v tomto roku.

Podľa návrhov by majetkové previerky mali byť v rukách Súdnej rady, ktorej sudcovia aj v súčasnom legislatívnom stave každoročne podávajú majetkové priznanie. Tie pravdepodobne budú podkladom k vyhodnoteniu majetkových pomerov jednotlivých sudcov – či majetok deklarujú správne, či nadobúdajú majetok v primeranom rozsahu k jeho príjmom, respektíve jeho mzde, keďže sudcovia, ako je známe, nemôžu vykonávať inú činnosť ako sudcovskú.

Akým spôsobom sa budú previerky realizovať, a ako zabrániť rôznym machináciám ako písať majetok na blízke osoby a podobne, je predmetom pripomienkového konania. Podľa návrhu právneho predpisu sa pri Súdnej rade vytvorí majetková komisia, ktorá v prípade zistenia majetkových nezrovnalostí bude postupovať podľa jeho budúceho znenia, ktoré vzíde z pripomienkového konania.

Rovnako zatiaľ nie je známe, aké kritériá budú používané pri hodnotení spoľahlivosti sudcu.

Soudcovská rada je samosprávný orgán slovenských soudců, který v České republice neexistuje, část soudců po ní volá. Přesto ani slovenská soudcovská rada nezabránila tomu, aby se justice dostala do nehezké situace, možná i proto, že sama soudcovská rada se na Slovensku ocitla ve složitém postavení. Má soudcovská rada dost nástrojů a síly, aby se postavila za soudce, aby se nenechala využít politicky a aby například odmítla politickou objednávku na prověřování soudců? A má tento orgán na druhé straně dost síly na to, aby napomohl ke změně pověsti justice z pověsti kabinetní, mafiánské a zkorumpované, založené na přítelíčkování na justici nestrannou, nezávislou a vysoce profesionální?

Táto otázka je skôr na Sudcovskú radu a jej predsedu. Pravdou ale je, že jednou z úloha povinností Sudcovskej rady je dohliadať na to, aby sa do sudcovského stavu dostávali sudcovia, ktorí spĺňajú kritériá spoľahlivosti výkonu sudcovského povolania a tí, ktorí už v nej sú, tieto zásady naďalej dodržiavali. Napriek tomu sa v minulosti stávalo, a dôkazom je prípad Búrka, že došlo k odhaleniu a podozreniam voči niektorým sudcom, ktoré samozrejme budú zrejmé až po ukončení týchto trestných konaní, a to napriek postaveniu a úlohe Sudcovskej rady.

Či tento orgán bude mať dostatok sily do budúcnosti, je naozaj otázkou budúcnosti. Musíme veriť že áno – došlo k zmenám na obsadení určitých pozícií – predsedu a členov, ktorí zastupujú parlament a vládu, a po ukončení legislatívneho procesu aj dnes ešte nie celkom známych kompetencií. Prax ukáže, ako sa dokáže týchto kompetencií a povinností zhostiť.

Na setkání se soudci Nejvyššího soudu 9. června 2020 jste uvedl, že je důležité, aby se soudci seznámili s navrhovanou novelou slovenské Ústavy, aby mohli materiál připomínkovat. V čem spočívá zásadní změna slovenské Ústavy? Chtěl byste před některou změnou varovat nebo naopak zdůraznit změnu, která je žádoucí?

Pracovný návrh legislatívnych zmien Novely ústavy, no aj zákona o Súdnej rade sme doručili všetkým sudcom a očakávame ich pripomienky, ktoré sa spracujú a predložia v rámci pripomienkového konania ešte tento mesiac ministerstvu spravodlivosti.

Pokiaľ ide o justíciu, je navrhovaných niekoľko zmien. Tým najzávažnejším je návrh, aby sudca mohol byť vystavený trestnému stíhaniu a vzatý do väzby bez súhlasu Ústavného súdu, teda ako každý občan. Tento návrh vyvoláva medzi sudcami nevôľu a obavy z možného zasahovania do ich nezávislosti aj z iných dôvodov, ako samotného osobného zlyhania sudcu.

Ďalšou zmenou je vytvorenie Správneho súdu. Taká inštitúcia na Slovensku zatiaľ neexistuje, správne súdnictvo je vykonávané na pôde Najvyššieho súdu. Pre Najvyšší súd to znamená, že z neho odíde časť agendy a pravdepodobne aj sudcov a bude sa musieť vysporiadať s novou situáciu, najmä v prípade, ak niektorí sudcovia či asistenti nebudú mať záujem prejsť na nový súd. Ale to je tiež otázka, ktorá bude zrejmejšia, až keď budú známe podrobnosti, ktoré vzídu z pripomienkového konania.

Novela obsahuje aj fixovanie veku, čo znamená, že po jeho dovŕšení bude musieť sudca odísť. Návrh je 65 rokov, s čím zásadne nesúhlasíme a to hneď z dvoch zásadných dôvodov. Takýto krok by na jednej strane ešte viac ohrozil podhodnotený stav na Najvyššom súde. Na druhej strane je ešte dôležitejší fakt, že profesia sudcu je špecifická, a vo veku 65 rokov sa nachádza v pozícii, keď by mal zúročiť skúsenosti a odovzdávať ich mladším kolegom, nie prerušiť činnosť. V okolitých krajinách na najvyšších a ústavných súdoch a aj na európskych súdoch je vekový strop 70 rokov, tak nevidíme dôvod, prečo by to nemohlo byť aj u nás.

Jak hodnotíte první týdny v nové funkci? Jak vás přijali soudci?

Pokiaľ ide o moje hodnotenie, na Najvyššom súde nie som novým sudcom. Približne pred piatimi rokmi som sa vrátil z môjho pôsobenia na Európskom súde pre ľudské práva v Štrasburgu, takže všetkých sudcov samozrejme poznám a oni poznajú mňa. Ja som nepostrehol v doterajšej činnosti v tejto funkcii nejaký zásadný nesúhlas s mojou osobou v pôsobení v tejto funkcii napriek tomu, že je tu neľahké obdobie, je tu podstav, je potrebné doplniť stav sudcov, vytvára sa správny súd, kam budú kandidovať viacerí sudcovia správneho kolégia, čo znamená ďalší odliv sudcov, je tu otázka sídla súdu, lebo súd nemá svoju budovu, sídli v budove ministerstva spravodlivosti, ktoré sa síce odsťahovalo, no budova je stále v jeho správe…

Jednoducho súhrn rôznych faktorov a okolností, ktoré úlohu predsedovi súdu neuľahčujú. K tomu všetkému je potrebné dodať, že stále nebol zvolený podpredseda súdu, teda túto funkciu vykonávam sám bez toho, aby som mal oporu a podporu podpredsedu.

Je potrebné ale povedať, že hneď po nástupe do funkcie som nadviazal kontakty jednak navonok, s najbližšími partnermi ako ministerka spravodlivosti, predseda Súdnej rady, predseda Ústavného súdu a ďalšími. Zároveň som nadviazal prácu dovnútra súdu, kde som sa stretol s predsedami všetkých kolégií Najvyššieho súdu, so zástupcami asistentov sudcov, odborov a s ostatnými zamestnancami.

Snažím sa tak ako navonok, tak aj dovnútra pôsobiť tak, aby Najvyšší súd mohol pokračovať riadne v plnení si úloh, najmä v rozhodovacej činnosti, ale aj v pôsobení k iným orgánom štátnej správy, ústavným orgánom ako parlament SR, vláda SR, ostatným ministerstvám a justičným organizáciám.

Link na článok: *https://www.ceska-justice.cz/2020/08/predseda-nejvyssiho-soudu-slovenska-jan-sikuta-nase-justice-ma-systemovy-problem/*

O periodiku: Česká justícia je spravodajský portál, ktorý od roku 2014 prináša najprehľadnejšie správy o dianí v českej i medzinárodnej justícii. Spolu so Zdravotníckym denníkom a Ekonomickým denníkom patrí medzi tri portály vydavateľstva Media Network. Česká justícia má mesačný dosah v priemere 300 tisíc a viac reálnych užívateľov, napríklad tento rok v apríli si denník prečítalo dokonca milión reálnych čitateľov.

O autorke: Irena Válová pracovala a pracuje ako novinárka, editorka, zástupkyňa šéfredaktora aj publicistka v tlačených médiách, ale aj v rozhlasoch a televíziách. Okrem iného referovala o politických udalostiach z krízových oblastí: prechod k demokracii v JAR, referendum o Saddámovi Husajnovi v Iraku či rušení amerických základní na Filipínach. Šesť rokov bola spravodajkyňou zo Svetového ekonomického fóra vo švajčiarskom Davose.

Na základe publikovaných rozhovorov s americkými právnikmi o konflikte záujmov v politike dostala štipendium od veľvyslanectva USA v Prahe, v roku 1994 potom v Chicagu certifikát USIA tlačená žurnalistika v USA. V 90 - tych rokoch absolvovala niekoľko stáží na tému demokracia vo Švajčiarsku.

V roku 1998 bola zvolená za predsedníčku Syndikátu novinárov ČR, o rok neskôr sa stala členkou Riadiaceho výboru Európskej federácie novinárov so sídlom v Bruseli. Tri roky viedla združenie pre slobodnú tlač Media Observatory ČR.

Od roku 2001 je na voľnej nohe ako autorka, editorka aj hovorca. Spolu s advokátom a teraz zvoleným sudcom Európskeho súdu pre ľudské práva za SR v Štrasburgu JUDr. Alešom Pejchalom je autorkou knihy Základné slová: rozpravy o slobode, spoločnosti, procese, politike a práve.

Rozhovor so sudkyňou Najvyššieho súdu Petrou Príbelskou

Pani doktorka, od konca novembra 2019 ste členkou Súdnej rady SR. Čo bolo pre Vás motiváciou a dôvodom, že ste sa uchádzali o podporu sudcov vo voľbách do Súdnej rady?

Po mojom už druhom úspešnom zvolení do Sudcovskej rady Najvyššieho súdu SR som cítila podporu od sudcov na Najvyššom súde, ale zároveň aj na krajských súdoch, pretože im chodím prednášať a venujem sa problematike správneho súdnictva, kde som začala vnímať, že by som sa chcela realizovať nielen po odbornej stránke, ale ich aj reprezentovať a zastupovať navonok. Častokrát mi na prednáškach a seminároch sudcovia kládli otázku, či nemám záujem stať sa členkou súdnej rady. Vnímala som z ich strany dôveru a ako sa vraví: „dôvera zaväzuje." Myslím si, že videli moju komunikatívnosť, otvorenosť a schopnosť presadzovať názory. Napriek tomu, že som otvorený človek, ktorý sa nebojí vyjadriť, predpokladám, že moja nekonfliktnosť a kultivovanosť v prejave ich presvedčila v tom, aby mi ešte pred voľbami prostredníctvom rozhovorov vyslovili podporu. Možno by mohol byť niekto toho názoru, že som otvorená až príliš, ale taký orgán ako je Súdna rada si otvorený prístup vyžaduje už tým, že oproti sudcovskej rade, ako samosprávneho orgánu, je súdna rada orgán ktorý je zmiešaný, pretože má zástupcov sudcov a aj zástupcov vlády, Národnej rady i prezidenta, čiže nie len sudcovské prostredie, ale aj dalo by sa povedať „politickí nominanti" a o to viac je potrebné s nimi komunikovať a argumentovať, nielen z pozície záujmov sudcov, ale aj opačne, ak je namieste aj kritika do vlastných radov.

Kritike či rôznym komentárom sa asi nedá vyhnúť. Výnimkou neboli ani výsledky volieb do Súdnej rady SR. Boli ste dvaja kandidáti. Vy ste získali 503 hlasov a Váš protikandidát Mgr. Dušan Čimo 474 hlasov. Rozdiel bol 29 hlasov. Očakávali ste podobný výsledok alebo Vás prekvapil? Bol to „tesný" výsledok?

Áno, výsledok bol tesný a myslím, že to malo viacero príčin. Všeobecne výsledky akýchkoľvek volieb sa ťažko predpovedajú. Môj protikandidát Mgr. Čimo je veľmi známa osobnosť oproti mojej osobe. Bol v súdnej rade opakovane, má aj dlhoročné skúsenosti s médiami, takže som vnímala, že ho pravdepodobne pozná viac sudcov ako mňa. Pravdou tiež je, že ak nepočítam konkrétne hlasy, ale výhru jednotlivých krajov, tak sme skončili vyrovnane, teda 4:4. Z hľadiska počtu hlasov boli prekvapivé počty hlasov v košickom kraji, kde aj médiami prezentovaný nepomer mojej výhry vyvolával otázniky. Ja si myslím, že taká situácia vznikla práve preto, že v košickom kraji bola najvyššia volebná účasť, a naopak v bratislavskom kraji bola dosť nízka. Domnievam sa, že aj v bratislavskom kraji by som dostala o dosť viac hlasov, ak by bola volebná účasť vyššia. Môj názor je, že v tom období sa už začali objavovať informácie z neskôr známej „akcie búrka" a veľa sudcov bolo pasívnych, nechcelo ísť voliť lebo boli sklamaní z danej situácie. Chcem zdôrazniť, že voľba do Súdnej rady SR je tajná a nemyslím si, že sudcovia by volili niekoho na základe nejakého príkazu. Možno kedysi v minulosti bola taká doba, ale dnes sú sudcovia také individuality, že nepovažujem za reálne teórie o tom že hlasovali na základe nejakého „príkazu." Východ volil ako volil aj to nie celý, keďže v prešovskom kraji vyhral môj protikandidát. Trochu to porovnám aj s nedávnou voľbou nášho nového pána predsedu doktora Šikutu, keď aj on ostal po voľbe prekvapený a zaskočený, že dostal hlasy od takých členov súdnej rady, od ktorých to nečakal. Tak isto som možno ja čakala väčší rozdiel hlasov v bratislavskom kraji a nečakala toľko hlasov v košickom kraji. Pravé dôvody prečo som dostala toľko hlasov v košickom kraji by som musela hľadať u konkrétnych sudcov a ich sa priamo opýtať prečo ma volili. Zatiaľ sa môžem domnievať, že som im musela byť viac sympatická (smiech).

Jedným z dôvodov nízkej účasti volieb v bratislavskom kraji bola podľa Vás celá spoločenská situácia v čase postupného odhaľovania komunikácie z „Kočnerovej Threemy." Tvorila veľkú časť pozornosti v rámci zasadnutí súdnej rady. Korupcia v súdnictve sa stala hlavnou témou. Ako ju vnímate vy, ako členka súdnej rady?

Úprimne, zaskočila ma táto doba, ktorá prepukla. Jej závažnosť asi nečakal nikto. Priznám sa, netušila som, že do takýchto obrovských rozmerov budú siahať postupné odhalenia káuz nielen z prostredia justície. O to viac treba ukázať, že sú tu aj sudcovia, ktorí sú čestní, pracovití a je potrebné to prezentovať navonok. Je to pravda, že odkedy som v súdnej rade, je to kľúčová téma, ktorá sa časom už kdesi posunula. Už sú voči konkrétnym osobám vznesené obvinenia, prebieha vyšetrovanie. Súdna rada má zriadenú Komisiu, ktorá tieto osoby preskúmavala v etickej, resp. disciplinárnej rovine možného vyvodenia disciplinárnej zodpovednosti. Tejto Komisii momentálne chýbajú členovia z dôvodu vzdania sa funkcie niektorých členov súdnej rady, ktorí boli aj členmi Komisie, aktuálne má len dvoch členov. Bez ohľadu na túto Komisiu, súdna rada má Etickú komisiu, ktorá rieši tieto podnety. Treba si uvedomiť, že na tých, ktorí sú už v trestnoprávnej rovine, súdna rada už nemá dosah. Ide o osoby, ktoré sa poväčšine vzdali funkcie sudcu, resp. niektorí majú výkon funkcie prerušený a riešia ich disciplinárne senáty. Pani vtedajšia predsedníčka súdnej rady voči nim podala disciplinárne návrhy. Pokiaľ by pribudli nejaké nové osoby, tak ich samozrejme bude riešiť Komisia, prípadne nový predseda súdnej rady bude môcť tiež reagovať v rámci svojich kompetencií. Momentálne teda v trestnoprávnej rovine všetci očakávame výsledok všetkých vyšetrovacích procesov. Či vyvstanú z vyšetrovania ešte nejaké ďalšie osoby to neviem a nedovolím si odhadnúť, aj keď samozrejme najradšej by som bola, aby ďalšie už neboli. Myslím si, že súdna rada doteraz ukázala,

že promptné reagovanie je najúčinnejšie pre prehľad o celej situácii v konkrétnych prípadoch. Považujem za správne, že označené osoby boli hneď zavolané na vypočutie pred Komisiu súdnej rady a bolo už na nich, či poskytnú takúto súčinnosť súdnej rade, keďže je to dobrovoľné.

Keď ste uviedli, že Komisii chýbajú členovia, táto situácia nastala po tom, čo sa päť členov zo sudcovskej časti vzdalo svojej funkcie. Vy ste s výzvou na vzdanie sa funkcie nesúhlasili. Ako vnímate tento krok členov súdnej rady?

Ja som prišla do súdnej rady za sudcovskú časť 26. novembra 2019 medzi sudcov, ktorí tam boli skoro tri roky, s výnimkou JUDr. Pramukovej, ktorá tam bola kratšie. Vzhľadom na krátky čas môjho pôsobenia, z ktorého podstatnú časť tvorilo aj obdobie pandémie, mi prišlo úplne nelogické, aby som odišla a tým „vyvodila zodpovednosť." Hlavne si myslím, že toto nie je cesta, ktorou by sme sa, my sudcovia, mali uberať. Svojím konaním by sme nemali ochromovať činnosť súdnej rady, práve naopak, úlohou člena súdnej rady je prispieť k tomu, aby bola zabezpečená jej funkčnosť. Samozrejme, ak by bolo potrebné vyvodiť zodpovednosť za moje kroky, či hlasovania v súdnej rade, tak to po osobnom zvážení urobím, ale sama za seba a nestavala by som to do roviny „kolektívneho odchodu". Takýto krok považujem za akési „prázdne gesto" a v mojom prípade, keďže som v súdnej rade len niekoľko mesiacov by to platilo dvojnásobne. Nepovažujem za dobré robiť takéto činy, pretože v tak zložitej spoločenskej situácii v akej sme sa ocitli sa práve naopak treba snažiť svojou aktivitou prispieť k správnemu fungovaniu nielen súdnej rady, ale aj justície, prípadne právnej oblasti v ktorej člen súdnej rady pôsobí. Aktívne zastupovanie čestných a pracovitých sudcov je jedným z mojich dôvodov prečo som sa chcela stať členkou súdnej rady.

Hovoríte o čestných a pracovitých sudcoch. V jednom z rozhovorov ste uviedli „vždy som sa cítila ako zástupca mlčiacej väčšiny sudcov, ktorí mlčia nie preto, že by nemali čo povedať, ale skôr preto, že sú zahltení svojou prácou, sú nastavením vo vyjadreniach zdržanlivejší a nevyhľadávajú konflikty". Akými krokmi či už vy ako jednotlivá členka súdnej rady, resp. súdna rada môže prispieť k lepšiemu názoru verejnosti na justíciu?

Situácia v Súdnej rade SR je momentálne taká, že došlo k výraznej obmene jej členov. Zmenila sa aj politická situácia po voľbách, čo so sebou bude prinášať ďalšie aj legislatívne zmeny. Včera sa vzdala svojej funkcie pani predsedníčka súdnej rady. Nasledovať voľba nového predsedu, či predsedníčky. Domnievam sa, že postavenie predsedu Súdnej rady je kľúčové, pretože má byť hlavou a autoritou tohto kolektívneho orgánu. Myslím si, že pokiaľ je to nominant za nesudcov, mal by mať aj dôveru z radov sudcov a naopak a v tejto súvislosti si dovolím povedať, že by bolo vhodné do budúcna, aby sa v prípade, že predsedom bude člen súdnej rady zvolený sudcami, podpredsedom by mal byť naopak nominant z nesudcov a opačne. Zdôvodňujem to potrebou zabezpečiť aj takýmto spôsobom „rovnováhu síl" na pôde Súdnej rady SR, pretože zákon tieto kritéria predsedu a podpredsedu nerieši, pokiaľ ide o to akí nominanti by to mali byť. Dôvera podstatnej väčšiny je dôležitá, pretože potom sa môže stať to, čo sa stalo aj teraz pani predsedníčke, že stratila väčšinovú dôveru. Osobne by som v rámci zmien bola za väčšiu profesionalizáciu Súdnej rady SR, pretože si myslím, že nie je efektívne, aby členovia súdnej rady s výnimkou predsedu súdnej rady vykonávali túto činnosť v podstate len ako čestnú funkciu popri svojom plnom zaradení vo svojich povolaniach. Ja som v súdnej rade zatiaľ len pár mesiacov, ale aj za ten krátky čas viem posúdiť, že zasadnutia súdnej rady sú veľmi náročné, vyžadujú dôkladnú prípravu, jednotlivé materiály sú obsiahle, rokovania sú častokrát nepretržite 12 hodín a končia v neskorých večerných hodinách. Dokonca aj po sebe nasledujúce dni. Vzhľadom na dôležitosť a náročnosť tejto činnosti si myslím, že profesionalizácia by prispela k väčšej viditeľnosti aj aktívnosti členov Súdnej rady SR.

Mohli by sme teda povedať, že vyššou aktivitou a otvorenosťou členov Súdnej rady SR by sa dôvera verejnosti v justíciu mohla zlepšiť?

Ja osobne ako členka zvolená sudcami to vnímam tak, že na jednej strane sa musím snažiť o dôveru sudcov, na druhej o dôveru verejnosti. Veľmi si vážim dôveru sudcov, ktorú mi preukázali, ale zároveň si myslím, že by som škodila sudcom, pokiaľ by som ich len slepo bránila bez argumentov a zastávala sa ich takou „opičou láskou" ako keď sa matka zastáva dieťaťa, ktoré ale robí chyby. Považujem za dôležité vedieť si priznať chyby, pretože každý ich robí. Ak sa vyskytnú, treba ich pomenovať, aby aj verejnosť videla , že sa to rieši a že to nebudeme skrývať. Citlivosť verejnosti na takéto zlyhanie je obrovská a pochopiteľná a my sa nemôžeme tváriť, že to neexistuje. Po príchode do súdnej rady som mala pocit, že je roztrieštená na dva či možno aj viaceré tábory. Mojou snahou bude prispieť k tomu, aby sa tieto rozdiely a roztrieštenosť obrusovala v najväčšej možnej miere a budem sa snažiť nachádzať spoločné témy medzi sudcovskou a nesudcovskou časťou súdnej rady. Za veľmi prelomové považujem to, že hlasovanie v súdnej rade je verejné, čo prináša veľkú zodpovednosť. Ja za seba môžem povedať, že chcem, aby každé moje hlasovanie bolo zdôvodniteľné, aby som bola pripravená na otázku sudcu prečo som hlasovala ako som hlasovala, ale aj na otázku novinára či bežného človeka. Takto to vnímam, to postavenie dôvery, ako hľadanie prieniku medzi zachovaním si dôvery sudcov a získaním si dôvery verejnosti.

Sudcovské prostredie Vás vníma predovšetkým cez Vaše profesijné úspechy, vedeckú či publikačnú činnosť. Aké Vaše vlastnosti Vás ovplyvňujú pri práci?

Do justície som prišla z advokácie, takže mám na veci aj ten „pohľad z druhej strany". Napriek tomu, že ma to bavilo, mojim snom ešte ako študentky bolo stať sa sudkyňou a tak keď prišla príležitosť, uchádzala som sa vo výberovom konaní o miesto sudkyne. Som rada, že som zažila sedem rokov v advokácii, určite to rozšírilo moje obzory. Aj moje pôsobenie v Redakčnej rade Bulletinu daňových poradcov či pred časom aj v Redakčnej rade časopisu „Dane v súdnej praxi" spolu so spoluautorstvom ku Komentáru k Správnemu súdnemu poriadku a učebnice Občianskeho práva procesného rozširovalo a prehlbovalo odborné aj vyjadrovacie schopnosti. Zároveň som pôsobila ako pedagóg na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity, kde som učila občianske právo procesné. Myslím, že vo všetkých mojich aktivitách sa prejavila moja komunikatívnosť. Verím, že mojou schopnosťou posúvať ďalej odborné poznatky som obohatila aj študentov, aj kolegov súdov nižších stupňov. Pre mňa je to relax, a zároveň priestor pre odborný rast. Ako hovorí prof. Holländer, že niektorí ľudia majú len 2D videnie, ja dúfam, že mám 4D, ktoré som získala z vedeckej, pedagogickej, advokátskej činnosti či z umenia.

Všestranne spájate právo s rôznymi oblasťami. Aj si od neho niekedy oddýchnete?

Hudba je pre mňa veľkým relaxom. Spievam v speváckom zbore, kde spievame stredovekú hudbu komponovanú na území Uhorska v 16. a 17. storočí. Okrem toho hrám aj na klavír, aj keď pre nedostatok času ho zanedbávam. Mám veľmi rada operu, ale zároveň aj rockovú hudbu. Niekedy ju ani neoddeľujem od práce, neprekáža mi ako „zátišie" aj pri tvorbe rozhodnutí.

Momentálne tvoríte rozhodnutia v oblasti finančného a daňového práva. Je to oblasť v ktorej ste sa našli alebo by ste prijali aj nejakú zmenu?

Áno, už 14 rokov sa venujem tejto oblasti a veľmi ma baví. Prešla som si aj civilným, aj obchodným právom, takže ani tie mi nie sú cudzie. Ktovie čo budúcnosť prinesie, „zmena je život" a vyslovene sa jej nebránim.

pripravila JUDr. Dušana Remetová, asistentka sudcu Najvyššieho súdu SR

JUDr. Petra Príbelská, PhD.

Dátum a miesto narodenia: 18.8.1974, Bratislava

Vzdelanie:

- 1992 – 1997 Právnická fakulta UK Bratislava
- 2001 rigorózna skúška na Právnickej fakulte TU v Trnave
- 2003 – 2008 doktorandské štúdium na Právnickej fakulte TU v Trnave, v roku 2009 ukončené obhajobou doktorandskej práce a udelenie titulu PhD.

Prax:

- 9/1997 – 3/1998 – Creditanstalt a.s.
- 4/1998 – 12/2003 – advokátsky koncipient: AK Tomčíková (4/98-3/2000), AK VALKO & PARTNERS (4/2000 – 12/2002)
- 1/2003 – 10/2004 – advokátka
- 29.10.2004 – 10/2007 – sudkyňa Okresný súd Trnava (od 9/2006 – 9/2007 – dočasne pridelená na Krajský súd v Trnave)
- 11/2007 – 8/2012 – sudkyňa Krajský súd v Trnave (od 4/2010 ako predsedníčka senátu)
- 9/2012 – 5/2015 – sudkyňa Krajský súd v Bratislave (od 1.5.2014 dočasne pridelená na Najvyšší súd Slovenskej republiky, správne kolégium)
- 5/2015 – doteraz – sudkyňa Najvyšší súd Slovenskej republiky – správne kolégium (od 4/2017 – predsedníčka senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky)

Iné:

- od 9/2001 – 9/2012 Právnická fakulta TU v Trnave – externá odborná asistentka na katedre občianskeho a obchodného práva so zameraním na občianske právo procesné
- od 9/2013 – členka rekodifikačnej subkomisie pre prípravu nového Správneho súdneho poriadku
- členka prvostupňového Disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky od 1/2014 – 1/2017
- členka Sudcovskej rady Najvyššieho súdu Slovenskej republiky – od 12/2016 – 12/2019
- členka Súdnej rady Slovenskej republiky od 26.11.2019 – doteraz
- členka redakčnej rady časopisu Dane v súdnej praxi
- členka redakčnej rady časopisu bulletin daňových poradcov
- spoluautorka učebnice Správne súdnictvo v učebnici Občianske právo procesné, II. diel, Zámožík, J. a kolektív od vydavateľstva Čenek, r. 2013.
- spoluautorka komentára k Správnemu súdnemu poriadku, Baricova, J./Fečík, M./Števček, M./Filová, A. a kol., C.H.Beck, r. 2018

Hygiena potravín

Jedným zo základných cieľov potravinového práva je zabezpečenie vysokej úrovne ochrany zdravia a života ľudí a záujmov spotrebiteľov, pokiaľ ide o bezpečnosť potravín. Tento cieľ a prostriedky na jeho dosiahnutie boli zakotvené v nariadení (ES) č. 178/2002 Európskeho parlamentu a Rady z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (ďalej len ako „NoPP"). Uvedené nariadenie ako základný prameň potravinového práva EÚ stanovuje všeobecné zásady a vymedzuje základné pojmy, ktoré sú uplatniteľné aj v oblasti hygieny potravín. Všeobecný rámec právnej úpravy hygieny potravín spolu s NoPP tvorí na úrovni EÚ smernica Rady 2002/99/ES zo 16. decembra 2002 ustanovujúca pravidlá pre zdravie zvierat, ktorými sa riadi produkcia, spracovanie, distribúcia a uvádzanie produktov živočíšneho pôvodu určených na ľudskú spotrebu na trh.

Hygienu potravín možno definovať ako opatrenia a podmienky potrebné na kontrolu nebezpečenstiev a na zabezpečenie vhodnosti potravín na ľudskú spotrebu, berúc do úvahy ich určené použitie. Nedostatočná hygiena potravín môže viesť ohrozeniu či poškodeniu zdravia alebo života spotrebiteľov. V záujme zabezpečenia ich ochrany boli na úrovni EÚ v roku 2004 prijaté hygienické predpisy v oblasti potravín, ktoré sú v odbornej literatúre označované aj ako „balík hygienických predpisov". Tento balík hygienických predpisov nadobudol účinnosť 1. januára 2006 a je tvorený troma nariadeniami. Dve nariadenia sú určené primárne prevádzkovateľom potravinárskych podnikov. Sú nimi nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín (ďalej len ako „NoHP") a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 z 29. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu (ďalej len ako „NoHPŽP").

V článku 3 NoHP je stanovená všeobecná povinnosť pre všetkých prevádzkovateľov potravinárskych podnikov zabezpečiť, aby všetky stupne výroby, spracovania a distribúcie potravín pod ich kontrolou spĺňali príslušné hygienické požiadavky ustanovené v tomto nariadení. Jedná sa o všeobecné hygienické požiadavky, ktoré sú určené odlišne pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, ktorí vykonávajú prvovýrobu a s ňou súvisiace činnosti a samostatne pre všetkých ostatných prevádzkovateľov. Kľúčovým, pre rozlíšenie všeobecných hygienických požiadaviek, je preto pojem prvovýroba. Za prvovýrobu je potrebné v súlade s článkom 3 ods. 17 NoPP považovať chov zvierat alebo pestovanie rastlín, vrátane ich zberu, dojenie a chovanie zvierat určených na produkciu potravín pred ich zabitím. Prvovýroba tiež zahŕňa lov zvierat, rybolov a zber voľne rastúcich plodov (napr. zber húb, lesných jahôd). Všeobecné hygienické požiadavky pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, ktorí vykonávajú prvovýrobu a s ňou súvisiace činnosti sú určené v Prílohe I NoHP. Tá obsahuje viacero povinností adresovaných prevádzkovateľom potravinárskych podnikov, ktoré sú systematicky rozdelené na časť o hygiene potravín a časť o vedení záznamov. V časti o hygiene potravín je

pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, ktorí vykonávajú prvovýrobu stanovená všeobecná povinnosť zabezpečiť, pokiaľ je to možné, aby boli prvotné produkty chránené pred kontamináciou so zreteľom na akékoľvek spracovanie, ktoré následne podstúpia.

Prevádzkovatelia potravinárskych podnikov, ktorí vykonávajú stupeň výroby, spracovania alebo distribúcie potravín nasledujúci po prvovýrobe a s ňou súvisiacich činnostiach, sú povinní dodržiavať všeobecné hygienické požiadavky určené v Prílohe II NoHP. Táto príloha stanovuje celý rad povinností pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, ktoré sú systematicky rozdelené do dvanástich kapitol. Osobitne možno spomenúť ôsmu kapitolu Prílohy II NoHP, v ktorej sú obsiahnuté základné požiadavky na osobnú hygienu ako súčasť hygieny potravín. Osobnú hygienu možno charakterizovať ako súbor hygienických požiadaviek, ktoré sa viažu k osobám prichádzajúcim v potravinárskych prevádzkarňach do styku s potravinami. Cieľom týchto hygienických požiadaviek je zabrániť nebezpečnej kontaminácii potravín tým, že tieto osoby budú dodržiavať primeraný stupeň osobnej čistoty a budú sa správať a vykonávať pracovné úlohy primeraným spôsobom. Základné požiadavky na osobnú hygienu sú obsiahnuté v ôsmej kapitole Prílohy II NoHP. Každá osoba pracujúca v oblasti, v ktorej sa manipuluje s potravinami musí dodržiavať vysoký stupeň osobnej čistoty a nosiť vhodný, čistý odev a kde je to potrebné, ochranný odev (tzv. pozitívna stránka). Žiadnej osobe, ktorá trpí alebo je prenášačom ochorenia, ktoré môže byť prenášané potravinami, alebo je postihnutá napríklad infikovanými poraneniami, kožnými infekciami, vredmi alebo hnačkou sa nepovoľuje manipulovať s potravinami alebo vstupovať v akomkoľvek postavení do akejkoľvek oblasti, v ktorej sa manipuluje s potravinami, ak existuje pravdepodobnosť priamej alebo nepriamej kontaminácie (tzv. negatívna stránka).

Určité potraviny môžu predstavovať špecifické nebezpečenstvá pre zdravie a život spotrebiteľov a vyžadujú si preto stanovenie osobitných hygienických požiadaviek. To platí predovšetkým pre produkty živočíšneho pôvodu, pri ktorých sú často zistené rôzne mikrobiologické nebezpečenstvá. V NoHPŽP sú preto stanovené osobitné hygienické požiadavky pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, ktorí manipulujú s produktami živočíšneho pôvodu. Produktami živočíšneho pôvodu je potrebné rozumieť potraviny živočíšneho pôvodu (vrátane medu a krvi), živé lastúrniky, živé ostnatokožce, živé plášťovce a živé morské ulity určené na ľudskú spotrebu a iné živočíchy určené na to, aby boli pripravené na dodanie v živom stave konečnému spotrebiteľovi. Prevádzkovatelia potravinárskych podnikov, ktorí manipulujú s produktami živočíšneho pôvodu, musia dodržiavať okrem všeobecných hygienických požiadaviek ustanovených v NoHP aj osobitné hygienické požiadavky obsiahnuté v NoHPŽP. Tieto osobitné

hygienické požiadavky sú ustanovené v Prílohách II a III NoHPŽP. Okrem týchto povinností platí pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov všeobecný zákaz používať na odstraňovanie povrchovej kontaminácie produktov živočíšneho pôvodu všetky látky s výnimkou pitnej vody alebo ak to povoľujú nariadenia, čistej vody, alebo s výnimkou látky, ktorej použitie na tento účel bolo schválené Európskou komisiou. Pitnou vodou je voda, ktorá spĺňa minimálne požiadavky na vodu stanovené v smernici Rady 98/83/ES z 3. novembra 1998 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu.

Za presadzovanie právnych predpisov EÚ týkajúcich sa hygieny potravín zodpovedajú členské štáty, ktorých príslušné orgány prostredníctvom organizácie úradných kontrol monitorujú a overujú, či sa hygienické požiadavky a ďalšie povinnosti v oblasti hygieny potravín skutočne dodržujú a presadzujú. V SR sú nimi predovšetkým Štátna veterinárna a potravinová správa SR a Úrad verejného zdravotníctva SR. Tretie nariadenie balíka hygienických predpisov je preto určené najmä orgánom úradných kontrol a je ním nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín (ďalej len ako „NoUK“). NoUK nahradilo dve pôvodné nariadenia z roku 2004, a to nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá (ďalej len ako „nariadenie č. 882/2004“) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 z 29. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na organizáciu úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu určených na ľudskú spotrebu. NoUK normotvorca zriadil harmonizovaný právny rámec EÚ pre organizáciu úradných kontrol a úradných činností, ktoré nie sú úradnými kontrolami, v celom agropotravinovom reťazci, pričom zohľadnil najmä pravidlá o úradných kontrolách stanovené v nariadení č. 882/2004 a v relevantných odvetvových právnych predpisoch a skúsenosti získané z uplatňovania týchto pravidiel.

Balíkom hygienických predpisov v oblasti potravín sa zaviedli na úrovni EÚ od 1. januára 2006 zásadné zmeny v dovtedajšom prístupe k politike hygieny potravín. Cieľom tohto hygienického balíka bolo najmä zjednodušiť existujúci súhrn právnych predpisov o hygiene potravín na úrovni EÚ roztriedením na tri časti (verejné zdravie, zdravie zvierat a úradné kontroly), zlepšiť jeho ucelenosť a namiesto stanovovania veľmi podrobných požiadaviek, koncentrovať sa na ciele, ktoré majú dosiahnuť prevádzkovatelia potravinárskych podnikov. Nariadenia, ktoré tvoria balík hygienických predpisov v oblasti potravín, boli ďalej špecifikované v štyroch implementačných nariadeniach Európskej komisie, ktoré boli prijaté v roku 2005 a nadobudli účinnosť spolu s hygienickým balíkom 1. januára 2006. Medzi tieto nariadenia patrí predovšetkým nariadenie Komisie (ES) č. 2073/2005 z 15. novembra 2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny (ďalej len ako „NoMKP“). Mikrobiologické nebezpečenstvá predstavujú hlavný zdroj ochorení z potravín u ľudí. Potraviny preto nesmú obsahovať mikroorganizmy alebo ich toxíny či metabolity v množstvách, ktoré predstavujú neprijateľné riziko pre zdravie a život ľudí. Mikrobiologické kritériá sú pre väčšinu mikroorganizmov v potravinách (baktérie, vírusy, kvasinky, plesne, riasy, cudzopasné prvoky, mikroskopické cudzopasné červy) stanovené v NoMKP. V súlade s článkom 4 NoHP sú všetci prevádzkovatelia potravinárskych podnikov povinný dodržiavať tieto mikrobiologické kritéria.

Ďalšími implementačnými nariadeniami sú nariadenie Komisie (ES) č. 2074/2005 z 5. decembra 2005, ktorým sa ustanovujú vykonávacie opatrenia pre určité produkty podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 a na organizáciu úradných kontrol podľa nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, ktorým sa stanovuje výnimka

z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 a (ES) č. 854/2004 a vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1375 z 10. augusta 2015, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na úradné kontroly trichinel v mäse (ďalej len ako „vykonávacie nariadenie č. 2015/1375“). Vykonávacie nariadenie č. 2015/1375 nahradilo pôvodné nariadenie z roku 2005, a to nariadenie č. 2075/2005, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na úradné kontroly Trichinella v mäse. Štvrté implementačné nariadenie Komisie (ES) č. 2076/2005 z 5. decembra 2005, ktorým sa ustanovujú prechodné opatrenia na implementáciu nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004 a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 853/2004 a (ES) č. 854/2004 už bolo zrušené. Všetky ostatné právne akty týkajúce sa hygieny potravín, ktoré boli prijaté na úrovni EÚ od roku 2006 len menia, dopĺňajú alebo vykonávajú balík hygienických predpisov a uvedené implementačné nariadenia.

Vnútroštátna právna úprava hygieny potravín je obsiahnutá najmä v zákone č. 152/1995 Z. z. o potravinách (ďalej len ako „ZoP“), ako všeobecnom právnom predpise potravinového práva SR. Okrem ZoP boli na vnútroštátnej úrovni prijaté výnosy Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva zdravotníctva SR, ktoré ako súčasť Potravinového kódexu SR obsahujú základné ustanovenia o hygiene potravín (výnos z 20. mája 1996 č. 981/1996-100, výnos z 12. apríla 2006 č. 28167/2007-OL) a mikrobiologické požiadavky na potraviny (výnos zo 6. februára 2006 č. 06267/2006-SL). Vo vzťahu k vnútroštátnej právnej úprave však treba dodať, že len dopĺňa právo EÚ, ktoré má prednosť pred vnútroštátnym právom a v prípade nariadení je i priamo aplikovateľné. Uvedené nakoniec legislatívne vyjadril priamo zákonodarca v ustanovení § 4 ods. 1 ZoP, podľa ktorého sú prevádzkovatelia potravinárskych podnikov povinní dodržiavať na všetkých stupňoch výroby, spracúvania a distribúcie vrátane predaja na diaľku požiadavky upravené osobitnými predpismi, s odkazom na právo EÚ.

Keďže právo EÚ stanovuje povinnosti v oblasti hygieny potravín vo všeobecnosti pre všetkých prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, aby bolo možné pokračovať aj vo využívaní tradičných metód, ktoré sú dôkazom kultúrnej rozmanitosti EÚ, v akejkoľvek fáze výroby, spracovania alebo distribúcie potravín je potrebné zabezpečiť pružnosť tejto právnej úpravy. V právnej úprave hygieny potravín sa preto uplatňuje zásada flexibility, za účelom zabezpečenia dostupnosti riešení konkrétnych situácií, bez toho aby dochádzalo k negatívnemu ovplyvňovaniu bezpečnosti potravín. Jej uplatňovanie je obzvlášť dôležité pre regióny, ktoré sú ovplyvnené rôznymi zemepisnými obmedzeniami, vrátane najodľahlejších regiónov EÚ. Členské štáty preto môžu v súlade so zásadu flexibility prijať osobitné vnútroštátne opatrenia, ktorými prispôsobia stanovené všeobecné hygienické požiadavky v Prílohe II NoHP. Zásada flexibility právnej úpravy sa však neuplatní na hygienické požiadavky stanovené v Prílohe I tohto nariadenia, ktoré sa týkajú prvovýroby. Členské štáty tiež môžu prijať osobitné vnútroštátne opatrenia, ktorými prispôsobia osobitné hygienické požiadavky na potraviny živočíšneho pôvodu v Prílohe III NoHPŽP. V súlade so zásadou flexibility môžu členské štáty prijať vnútroštátnu právnu úpravu, ktorou povolia výnimky z určitých hygienických požiadaviek, prispôsobia určité hygienické požiadavky alebo vyjmú určité činnosti z pôsobnosti hygienických predpisov. SR v tejto súvislosti prijala dve aproximačné nariadenia vlády, ktoré ustanovujú vnútroštátne hygienické požiadavky na základe splnomocnení v nariadeniach balíka hygienických predpisov. Sú nimi nariadenie Vlády SR č. 359/2011 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na niektoré potravinárske prevádzkarne a na malé množstvá a nariadenie Vlády SR č. 360/2011 Z. z., ktorým sa ustanovujú hygienické požiadavky na priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov rastlinného a živočíšneho pôvodu a dodávanie mlieka a mliečnych výrobkov konečnému spotrebiteľovi a iným maloobchodným prevádzkarňam.

Na medzinárodnej úrovni boli ako súčasť Codex Alimentarius vypracované Všeobecné zásady hygieny potravín CAC/RCP 1-1969, Rev. 4-2003 a príloha z roku 1993, ktorá sa týka zásad HACCP a Princípy stanovenia a uplatnenia mikrobiologických kritérií pre potraviny CAC/GL 21-1997. Pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov sú okrem právneho rámca na úrovni EÚ, vnútroštátnych právnych predpisov a medzinárodného práva cenným zdrojom informácií aj príručky správnej praxe, ktoré sa vypracúvajú s cieľom pomôcť prevádzkovateľom potravinárskych podnikov lepšie porozumieť pravidlám hygieny potravín a ich uplatňovaniu v praxi. Rozlišujeme príručky správnej hygienickej praxe a príručky na uplatňovanie zásad HACCP na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ. Tieto príručky správnej praxe, hoci ich právny základ je obsiahnutý v článku 7 NoHP, nie sú právne záväznými aktami a ich využitie a dodržiavanie prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov je založené len na dobrovoľnej báze. Ako príklad vnútroštátnych príručiek správnej praxe v SR možno uviesť Hygienickú príručku, sušené nepasterizované cestoviny a jej druhé vydanie, ktorá bola vypracovaná Zväzom pekárov, cestovinárov a cukrárov alebo Hygienickú príručku na zásadách HACCP pre výrobu ovčieho hrudkového syra v salašných podmienkach vypracovanú Zväzom chovateľov oviec a kôz na Slovensku. Nezanedbateľným zdrojom informácií v oblasti hygieny potravín sú aj rozhodnutia Súdneho dvora EÚ o prejudiciálnych otázkach vnútroštátnych súdov a rozhodnutia Najvyššieho súdu SR v rámci správneho súdneho prieskumu rozhodnutí orgánov úradných kontrol.

pripravil Mgr. Samuel Rybnikár, PhD., asistent sudcu Najvyššieho súdu SR

Prípustnosť dôkazu súkromným záznamov osobnej povahy v administratívnom trestnom konaní

Dokazovanie v priestupkovom konaní tvorí jeho integrálnu súčasť, pričom na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi[1]. Spoločenský a technologický vývoj zapríčinil, že získavanie a zhromažďovanie dôkazov sa stalo výrazne jednoduchšie. Za účelom ochrany majetku je možné dotknuté priestory vybaviť monitorovacími zariadeniami a zároveň aj zariadenia zachytávajúce zvukovú stopu a vytvárajúce videozáznam sa stali ľahko dostupnými pre všetky skupiny obyvateľstva, keď v zásade každý jednotlivec v spoločnosti disponuje cenovo dostupným zariadením – mobilným telefónom, ktorého funkcie umožňujú okrem iného vyhotoviť obrazovo-zvukové záznamy, často vyššej kvality ako pevné monitorovacie zariadenia. Obdobne, súčasným trendom je vybavovať vozidlá tzv. čiernymi skrinkami, čo sú zariadenia, ktoré vyhotovujú obrazové, resp. obrazovo-zvukové záznamy prevádzky. Je preto logické, že tieto zariadenia budú použité na zdokumentovanie prípadného protiprávneho konania, resp. obranu prevádzkovateľa.

Úlohou súdov, ako aj správnych orgánov, je popri striktnom dodržiavaní zákonov, aj povinnosť reflektovať spoločenský, názorový a technologický vývoj spoločnosti. Súčasne ale, vzhľadom práve na jednoduchú možnosť vyhotovovania záznamov osobnej povahy, spoločnosť kladie vysoké nároky na ochranu osobnosti a súkromia. Uvedené predstavuje systém protiváh tak, aby na jednej strane spoločnosť reflektovala technologický vývoj a od toho sa odvíjajúce možnosti a zároveň, aby tieto možnosti neboli zneužité. Úlohou súdu, resp. dotknutého správneho orgánu, je preto vždy posúdiť okolnosti prejednávanej veci v priamom kontexte s legitimitou cieľa, ktorý má byť prostredníctvom vykonania tohto dôkazu dosiahnutý.

Zásadným rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sa zaoberalo prípustnosťou súkromného kamerového záznamu bolo rozhodnutie sp. zn. 3Asan/32/2019 zo 14. januára 2020, kde tento uviedol, že sa v *správnom konaní nezriedka vyskytujú dôkazy, ktoré boli získané v rozpore so zákonom, avšak ich použitie resp. vykonanie môže byť za splnenia určitých podmienok prípustné. Pôjde najmä o obrazovo-zvukové záznamy vyhotovené bez vedomia alebo súhlasu osoby, ktorej osobný prejav je na zázname zachytený. Pri predmetných záznamoch vzniká konflikt s ustanoveniami občianskeho práva upravujúcimi ochranu osobnosti a prejavov osobnej povahy (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka), ako aj s čl. 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach a čl. 16, 19 ústavy. Mimoriadny význam prípustnosti aplikácie takto nadobudnutých dôkazov sa objavuje v situácii, kedy dochádza k tzv. dôkaznej núdzi. Správny orgán je v takomto prípade oprávnený zvážiť použitie aj takéhoto dôkazu, avšak je potrebné, aby realizoval test proporcionality. Cieľom testu proporcionality je posúdenie otázky, či*

1 viď. § 34 ods. 1 Správneho poriadku

je namieste uprednostniť verejný záujem na odhaľovaní a postihovaní protispoločenskej činnosti alebo právo dotknutej osoby na ochranu osobnosti. V prípade civilného súdneho konania takýto problém rieši Civilný sporový poriadok v čl. 16 ods. 2, podľa ktorého súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci nezohľadňuje skutočnosti a dôkazy, ktoré boli získané v rozpore so zákonom, ibaže vykonanie dôkazu získaného v rozpore so zákonom je odôvodnené uplatnením čl. 3 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Vychádzajúc z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva by mal správny orgán v rámci testu proporcionality posúdiť, či sa v danom prípade jedná o natoľko výnimočné okolnosti, že iný postup nie je možný a nepripustením takéhoto dôkazu by hrozila zrejmá nespravodlivosť, či napriek pripusteniu dôkazu, ktorý bol získaný v rozpore so zákonom, budú zachované garancie spravodlivého procesu vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania a či v danom prípade bude s ohľadom na princíp proporcionality odôvodniteľné uprednostnenie verejného záujmu, resp. záujmu poškodenej strany, pred ochranou záujmu subjektov dotknutých takýmto dôkazom. Zodpovedanie týchto otázok a s tým spojená možnosť prípustnosti nezákonného dôkazu však môže nastať až po posúdení toho, či obstaraný záznam vôbec predstavuje zásah do osobnostných práv dotknutej osoby a za predpokladu, že takýto dôkaz zaobstarala súkromná osoba a teda nie v prípade, ak túto nezákonnosť spôsobil konajúci správny orgán alebo iný orgán verejnej moci pri výkone svojich právomocí. Tieto orgány sú totiž prísne viazané zákonom na základe tzv. legálnej licencie v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy. V prípade, ak bol dôkaz v podobe obrazovo-zvukového záznamu vyhotovený v rozpore so zákonom, je potrebné ešte pred vykonaním testu proporcionality v prvom rade posúdiť, či vykonanie takéhoto dôkazu je spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv dotknutej osoby, pričom uvedené treba posúdiť s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti daného prípadu. Relevantným tak napríklad je, či bol záznam vyhotovený na mieste, ktoré samo o sebe prezumuje zabezpečenie súkromia dotknutej osoby. Je totiž zásadný rozdiel v tom, či bol záznam vyhotovený napr. v obydlí dotknutej osoby, alebo na verejnom priestranstve, kde je miera súkromia objektívne znížená či už z dôvodu zákonom aprobovaného monitorovania verejných priestranstiev alebo pohybu okoloidúcich osôb. Vychádzať treba aj zo samotnej intenzity (krik počuteľný v širšom okolí oproti šepotu) zaznamenaného prejavu. Ďalším relevantným faktorom je identifikovateľnosť dotknutej osoby na základe obstaraného záznamu. Absencia identifikovateľnosti osoby totiž vylučuje spôsobilosť záznamu zasiahnuť do práv takejto osoby. Pokiaľ je jednoznačné, že záznam vyhotovený v rozpore so zákonom zasiahol do práv dotknutej osoby, je potrebné prihliadať na subjekt, ktorý takýto záznam vyhotovil. Ak je totiž zhotoviteľ záznamu a dotknutá osoba v rovnocennom právnom postavení (t. j. nejde o rozdielne postavenie, o aké ide v prípade štátneho orgánu a fyzickej osoby), nemožno automaticky vylúčiť možnosť jeho použitia aj napriek tomu, že nebol vyhotovený v súlade so zákonom. Možno teda uzavrieť, že vykonanie dôkazu v podobe obrazovo-zvukového záznamu vyhotoveného súkromnou osobou bez súhlasu osoby, ktorej prejav je na ňom zachytený, môže byť s prihliadnutím na skutkové okolnosti prípadu (ako napr. verejné miesto vyhotovenia záznamu, intenzita prejavu) prípustné. Táto prípustnosť je však podmienená vykonaním testu proporcionality, ktoré prináleží orgánu prejednávajúcemu priestupok.

Na uvedené rozhodnutie nadviazal Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí, sp. zn. 8Asan/11/2019 z 29. januára 2020, ktorý poukázal na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý opakovane judikuje[2], že Dohovor nereguluje prípustnosť dôkazov v trestnom

2 napr. rozhodnutie ESĽP č. 10862/84 z 12. júla 1988

konaní, nakoľko táto oblasť je v prvom rade vecou vnútroštátneho práva a Európskemu súdu pre ľudské práva neprináleží vyslovovať in abstracto zákaz použitia nejakého nezákonne získaného dôkazu. Jediné, čo môže vykonať, je posúdiť spravodlivosť trestného konania ako celku a poukázal, že vzhľadom práve na jednoduchú možnosť vyhotovovania záznamov osobnej povahy, spoločnosť kladie vysoké nároky na ochranu osobnosti a súkromia. V rámci vyhodnocovania testu proporcionality je preto nutné zohľadniť, či protiprávne konanie bolo zachytené ako reakcia na útok (resp. v očakávaní útoku), alebo bolo zachytené náhodne.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej judikoval, že v prípade, že dochádza k zachyteniu protiprávneho konania ako reakcia na útok voči právam a právom chráneným záujmom osoby záznam zhotovujúcej, je potrebné aplikovať zásadu *ius ex iniuria nom oritur* (z bezprávia nevzniká právo), a teda ak niekto koná protiprávne, nevzniká mu právo udeliť súhlas na vyhotovenie a použitie tohto záznamu na účely priestupkového konania, čoho dôsledkom je skutočnosť, že dôkaz sa považuje za zákonný. V uvedených prípadoch sa teda bude klásť dôraz na ochranu práv a právom chráneným záujmov poškodenej osoby, a na potrebu potrestania páchateľa protiprávneho konania.

V prípade náhodne zachyteného protiprávneho konania sa potom, logicky, bude klásť väčší dôraz na ochranu súkromia a integrity právo porušujúcej osoby. Uvedené úzko súvisí s formou výkonu verejnej moci, najmä s funkciami a úlohami represívnych zložiek. Nie je úlohou občanov tieto úlohy nahrádzať a rovnako je aj takáto vlastná iniciatíva nežiadúca. Právny poriadok upravuje postupy a obmedzenia pri plnení týchto funkcií[3], ktorých kontrolná funkcia je práve ochrana súkromia a integrity občanov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky teda uzavrel, že súkromne vyhotovený zvukový, prípadne zvukovo-obrazový záznam, bude vždy ako dôkaz prípustný v prípade obhajoby obvineného z priestupku; zatiaľ čo ako dôkaz, ktorý svedčí o vine obvineného, bude prípustný len za zohľadnenia proporcionality a s ohľadom na legitimitu cieľa, ktorý má byť dosiahnutý. V praxi takým prípadom bude protiprávne konanie zachytené poškodenou osobou v reakcii na útok na svoju osobu (práva), resp. právom chránené záujmy, ako aj cudzou osobou zachytené v reakcii na útok na práva, resp. právom chránené záujmy iného; prípadne náhodne zachytené protiprávne konanie zachytené poškodenou osobou *(rozumej osobou, voči ktorej protiprávne konanie smeruje, resp. je spôsobilé zasiahnuť do jej práv, resp. právom chránených záujmov)*. Náhodne zachytené protiprávne konanie, ktoré nespôsobuje zhotoviteľovi záznamu zásah do jeho práv, resp. právom chránených záujmov, ako dôkaz prípustné v zásade nebude.

Bude teraz úlohou správnych orgánov, aby závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky aplikovali do praxe tak, aby bol naplnený účel zákona a súčasne aby nedochádzalo k neprimeraným zásahom do práv a právom chránených záujmov občanov vyhotovovaním záznamov osobnej povahy v snahe silou mocou zachytiť protiprávne konanie.

pripravil JUDr. Radovan Hvizdoš, asistent sudcu Najvyššieho súdu SR

3 viď. napr. výkon oprávnenia policajta podľa ustanovenia § 18 zákona o Policajnom zbore

Najvyšší súd zastavil povoľovanie malej vodnej elektrárne v Žiari nad Hronom. Súd dal podľa mimovládky prednosť ochrane životného prostredia pred výrobou elektriny.

15. júl 2020 TASR

ŽIAR NAD HRONOM. Najvyšší súd zastavil povoľovanie malej vodnej elektrárne v Žiari nad Hronom. Združenie Via Iuris informovalo, že Najvyšší súd potvrdil rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý z dôvodu nezákonnosti zrušil územné rozhodnutie žiarskeho stavebného úradu povoľujúce umiestnenie elektrárne v Žiari nad Hronom na rieke Hron a zamietol kasačné sťažnosti žalovaného úradu a investora voči prvostupňovému rozsudku.
Hovorkyňa súdu Alexandra Važanová pre TASR potvrdila, že senát Najvyššieho súdu kasačnú sťažnosť Okresného úradu Banská Bystrica, odbor výstavby a bytovej politiky, a kasačnú sťažnosť účastníka konania Hydro Company, podané proti rozhodnutiu Krajského súdu v Banskej Bystrici, zamietol.
Územné rozhodnutie na umiestnenie MVE, ktoré vydalo mesto Žiar nad Hronom, napadli v roku 2018 na Krajskom súde v Banskej Bystrici odporcovia výstavby, a to ochranárske organizácie, konkrétne Združenie Slatinka, Rieka - združenie na ochranu vodných tokov, miestne združenie Hereditas HH z Hliníka nad Hronom a Slovenský rybársky zväz. Žalobu podali v spolupráci so združením Via Iuris. Krajský súd vo veci rozhodol na jeseň v roku 2018.
Martina Paulíková zo Združenia Slatinka v tejto súvislosti uviedla, že ako environmentálne združenie dlhodobo podporujú obnoviteľné zdroje energie. Tie by však nemali spôsobovať nové problémy v životnom prostredí, čo v prípade vodných elektrární znamená, že by nemali vytvárať nové bariéry na riekach.

Dve bariéry

„Malá vodná elektráreň v Žiari nad Hronom by bola ďalšou prekážkou na rieke Hron, pričom na 25 kilometrovom úseku Hrona nad Žiarom už existujú dve nepriechodné bariéry - MVE Hronská Dúbrava a MVE Zvolen. Po tomto rozhodnutí tiež apelujeme na kompetentné štátne orgány, aby začali uvažovať aj o odstraňovaní existujúcich malých vodných elektrární, najmä ak ide o také, ktorých negatívne vplyvy výrazne prevyšujú tie pozitívne,“ podotkla.
V žalobe okrem iného uviedli problém nedostatočne zhodnoteného vplyvu na životné prostredie, keď by prehradením rieky došlo k významnej zmene jej prírodného charakteru s dôsledkom zamedzenia migrácie vodných živočíchov, ako aj zničeniu neresiska chránených druhov rýb. V žalobe bol tiež namietaný rozpor s územným plánom vyššieho územného celku Banskobystrického kraja, ktorý rieku Hron chráni v celom regióne z pohľadu jej významu z hľadiska vodnej turistiky.
„Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR je o to významnejšie, že má mimoriadnu kvalitu vo svojej precíznosti, rozsiahlosti a jednoznačnosti, ktorou sa NS SR vysporiadal so všetkými namietanými dôvodmi, a predstavuje tak jednoznačnú inštrukciu nielen pre správne orgány konajúce v tejto veci, ale aj pre iné, svojou povahou obdobné kauzy,“ dodal právnik združenia Via Iuris Imrich Vozár.
Podotkol, že zarezonovalo najmä vyjadrenie súdu, podľa ktorého má záujem na ochrane a zachovaní zdravého životného prostredia jednoznačnú prednosť pred záujmom výroby elektrickej energie, ktorú mala priniesť budúca prevádzka malej vodnej elektrárne.

https://myziar.sme.sk/c/22447781/najvyssi-sud-zastavil-povolovanie-malej-vodnej-elektrarne-v-ziari-nad-hronom.html

Kauza „Cellerovej jamy" sa vracia pred Okresný súd v Trenčíne

[31.07.2020; mytrencin.sme.sk; Trenčín / Spravodajstvo; 00:00; Andrej Luprich]

TRENČÍN. Najvyšší súd SR vyhovel dovolaniu mesta Trenčín v kauze jamy pred Domom Armády a zrušil rozsudky trenčianskeho Okresného súdu z roku 2016 a Krajského súdu z roku 2018. Kauza sa tak po rokoch opäť vráti pred súd. Ten bude rozhodovať o náhrade škody pre spoločnosť Tatra Real Trade za zmarenú investíciu.

Radnica rozhodnutie Najvyššieho súdu privítala, primátor hovorí o návrate právneho štátu. Viac ako štyri milióny eur, ktoré investor požadoval, tak nateraz radnica platiť nemusí. Spoločnosť Tatra Real Trade chcela postaviť pri Posádkovom klube (bývalá ODA) presklenú obchodnú galériu a pod ňou dvojpodlažnú podzemnú garáž.

Stavebné povolenie vydalo mesto ešte za predchádzajúceho primátora Branislava Cellera v roku 2007. Spor mesta so spoločnosťou sa začal v roku 2011. Počas stavby sa v roku 2008 našli zvyšky vonkajšieho mestského opevnenia Trenčína zo 17. storočia. Nález sa v roku 2009 stal národnou kultúrnou pamiatkou. Rozhodlo o tom ministerstvo kultúry. Už v roku 2012 mesto jamu pri Posádkovom klube zasypalo.

Súdne ťahanice

Tatra Real Trade požadovalo po zrušení stavebného povolenia od mesta vrátiť preddavok za pozemok a rovnako náhradu za zmarenú investíciu. Krajský súd v roku 2014 zamietol žiadosť Tatra Real Trade o úhradu takmer 1,7 milióna eur za zmarenú investíciu. Prípad sa po sťažnosti súkromnej spoločnosti na Ústavnom súde vrátil opäť do Trenčína, Okresný a Krajský súd dal tentokrát za pravdu Tatra Real Trade a zaviazali mesto, aby investorovi zaplatilo. Radnica podala dovolanie na Najvyšší súd. Ten zrušil rozsudky Krajského súdu v Trenčíne ako aj rozsudky Okresného súdu Trenčín a vec vrátil Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie. *„Dôvodom zrušenia rozhodnutí odvolacieho súdu bolo, že súdy nezohľadnili princíp prejudiciality pri posudzovaní pre vec relevantných otázok, ktorými sú otázka platnosti zmluvy o zriadení vecného bremena a zmluvy o budúcej zmluve,"* informovala hovorkyňa Najvyššieho súdu Alexandra Važanová. Krajský súd sa tak podľa Najvyššieho súdu odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

Kauza sa vracia do Trenčína

Podľa primátora Trenčína Richarda Rybníčka v tejto chvíli nehrozí, že by mesto muselo platiť štyri milióny eur aj s úrokmi súkromnému investorovi. *„Rozhodnutie Najvyššieho súdu pre nás znamená zásadný zvrat. Dalo nám obrovskú nádej, že žijeme v právnom štáte,"* povedal primátor na tlačovom brífingu. Kauza sa vracia na Okresný súd v Trenčíne. *„Môžeme sa baviť o tom, či je to víťazstvo alebo nie. Okresný súd musí rozhodovať podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu. V tomto zmysle to nie je to definitívny koniec, ale určite je koniec špekuláciám, že by sme mali platiť milióny eur a mesto by mohlo byť ohrozené,"* dodal Rybníček s tým, že predpokladá ďalšie konanie na súdoch bude mať rýchly spád a kauza sa uzavrie.

Mesto bude žiadať vrátiť peniaze

Mesto doteraz uhradilo súkromnému investorovi sumu vo výške približne 550-tisíc eur. Väčšina bola istina a úroky, ktorú tvorili preddavky na kúpnu cenu pozemku a za vecné bremeno. Tieto

peniaze im právoplatne priznal súd. Podľa právneho zástupcu mesta Trenčín Martina Dočára Najvyšší súd uznal, že nie je možné v jednom konaní tú istú vec najskôr posúdiť zmluvu ako neplatnú, a hneď na to ako platnú. *„Je to diametrálny rozpor v právnom štáte. Najvyšší súd to uznal, skonštatoval, že bola porušená Ústava v oblasti predvídateľnosti práva a zrušil rozhodnutia Krajského a Okresného súdu,"* povedal Dočár. Rovnako predpokladá, že ďalšie konania na súdoch budú mať rýchly spád. *„Súdy sú viazané rozhodnutím Najvyššieho súdu a mali by sa ho držať,"* dodal právny zástupca. Časť financií, približne 170 tisíc eur, bude podľa neho mesto žiadať od investora späť. *„Tým, že Najvyšší súd rozhodnutia zrušil, Tatra Real Trade sa tým pádom bezdôvodne obohatil a je povinný ich vrátiť,"* dodal Dočár a naznačil, že mesto Trenčín bude žiadať súdnou cestou aj náhradu škody.

Investor nereaguje

O vyjadrenie k aktuálnemu rozhodnutiu Najvyššieho súdu sme požiadali aj právneho zástupu Tatra Real Trade, na naše otázky zatiaľ nereagoval. V roku 2016 po rozhodnutí Ústavného súdu skonštatoval, že žiadajú náhradu škody a ušlý zisk zo zmarenej investície. *„Na to, aby sa mohlo začať stavať, sa musel spraviť projekt, štúdie realizovateľnosti, spravil sa marketingový plán, proste tam bolo zainteresovaných množstvo ľudí a preinvestovaných množstvo peňazí. To je skutočná škoda, ktorá investorovi vznikla, nič iné nechce,"* zdôraznil Melich. Podľa neho sa snažili s mestom dohodnúť mimosúdne, no primátor Trenčína nemal záujem s nimi rokovať.

https://mytrencin.sme.sk/c/22458304/kauza-cellerovej-jamy-sa-vracia-pred-okresny-sud-v-trencine.html

Minister Doležal rozhodne o zverejnení predajcov pozemkov pod diaľnicu D4 a rýchlostnú cestu R7

[06.08.2020; webnoviny.sk; Cestná doprava; 08:14; redakcia]

Minister dopravy a výstavby Andrej Doležal (nominant Sme rodina) zastáva názor, že majú byť zverejnené všetky zmluvy, na ktoré boli vynaložené štátne prostriedky a zverejnenie údajov zákon dovoľuje. Vyjadril sa tak v súvislosti s predajom pozemkov pod diaľnicu D4 a rýchlostnú cestu R7 v rámci PPP projektu.

Mená a priezviská predajcov pozemkov podľa nedávneho rozsudku Najvyššieho súdu SR štát tajiť nemá, pretože tie boli pred zápisom nového vlastníka dlhodobo verejne dostupné z katastra nehnuteľností. Súd sa tak stotožnil s názorom mimovládnej organizácie Transparency International Slovensko v prípade výkupu pozemkov pre výstavbu úsekov D4 a R7 v okolí Bratislavy.

Komisia navrhne ministrovi nové rozhodnutie

„Ministerstvo dopravy a výstavby SR bude v zmysle právne záväzného názoru Najvyššieho súdu SR konať až po doručení kompletného spisového materiálu. Najvyšší súd SR svojim rozhodnutím zrušil iba rozhodnutie ministra dopravy a výstavby zo dňa 20. 12. 2016," zareagovalo pre webový portál NašaDoprava.sk ministerstvo dopravy. *„Opätovne preto zasadne osobitná komisia, ktorá ministrovi navrhne nové rozhodnutie,"* dodal rezort.

Štát zaplatil predávajúcim za pozemky viac ako 350 miliónov eur. Ich mená nie sú doteraz známe napriek opakovaným požiadavkám médií a verejnosti o ich zverejnenie. Na pozemkoch mal dobre zarobiť aj vtedajší predseda strany Most-Híd Béla Bugár. Výkup pozemkov pre realizáciu PPP

projektu zabezpečovala Národná diaľničná spoločnosť, a. s. (NDS). Mimovládka očakáva, že rozhodnutie Najvyššieho súdu môže priniesť zlom.

NDS zvolí postup po rozhodnutí ministerstva

„Rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sa bude zaoberať Ministerstvo dopravy a výstavby SR, ktoré bude musieť vydať nové rozhodnutie vo veci. Následne, Národná diaľničná spoločnosť vyhodnotí celý proces a bude postupovať v zmysle zákona, pričom presný postup zvolí až po doručení rozhodnutia ministerstva dopravy," informovala nás hovorkyňa NDS Eva Žgravčáková.

Najvyšší súd sa kasačnou sťažnosťou Transparency International Slovensko zaoberal po tom, ako NDS ešte v roku 2016 odmietla sprístupniť detaily o výkupoch pozemkov pod bratislavský obchvat. Mimovládna organizácia následne neuspela ani s rozkladom na ministerstve dopravy a so žalobou na Krajskom súde Bratislava. *„Ministerstvo sa našou žiadosťou bude musieť zaoberať znova, je však viazané názorom Najvyššieho súdu, ktorý nám dal za pravdu,"* uviedla nedávno mimovládka. Tá bola v spore žalobcom, ministerstvo dopravy ako obžalovaný.

https://www.webnoviny.sk/nasadoprava/minister-dolezal-rozhodne-o-zverejneni-predajcov-pozemkov-pod-dialnicu-d4-a-rychlostnu-cestu-r7/

DE IURE

INFORMAČNÝ OBČASNÍK NAJVYŠŠIEHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY
© Najvyšší súd Slovenskej republiky, Bratislava 2020
ISSN 2453-8558